

JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIË.

A°. 1861.

Zaterdag, 27 Julij.

N°. 60.

Hoofd-Bureau. Te Batavia bij H. M. VAN DORP; te Samarang bij DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te Soerabaja bij LE ROY & Co.; te Pasoewatoe bij WELJERMANS & Co.; te Cheribon bij BLOK & Co.; te Tagal bij Mevr. de Wed. G. M. VAN DORT; te Madjoen bij G. A. HOGENRAAD; te Padang bij H. B. VAN WIJK, Rzn.; te Muntok bij H. ORTH; te Amboina bij A. HARMSEN; te Makassar bij W. REKHOUT & Co. en voor Nederland bij J. NOORDENDORP, P. van der Mark te Amsterdam.

Prijs per half jaar voor Batavia..... f 12,50.
Java..... 15,--
Buitenbezittingen..... 17,50.
Nederland..... 22,50.
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven franco.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaterdag van elke week, voor posttijd.

De prijs der Advertentie is 50 cents voor de Vijf woorden. Bij eerste of meerdere herhaling 25 Behalve het Zegel voor den Lande

Bij deze Courant behooren twee BIJVOEGSELS.

De Mail sluit op Woensdag den 31sten dezer.

ADVERTENTIE

VIJF-EN-ZEVENTIG JARIGE HUWELIJS-VEREENIGING

VAN CASPER BÖRGER

met

GEERTRUIDA MEIJER.

OLDENBÖRG, 13 Julij 1861.

en

Vijf-en-Twintig jarige Huwelijksvereeniging

VAN

JOHANNUS FREDERICUS CASPARUS BORGER

met

GEERTRUIDA KOPPERS.

OENARANG, 13 Julij 1861.

(2429)

Getrouwd:

GEORG EISINGER,

Weduwnaar van Louisa Jacoba van den Broek,

met

SOPHIA WILHELMINA PARÉ

Weduwe van Jacobus van Dentsch, in leven gepensioneerd Kapitein der Genie bij het leger in Oost-Indië.

AMSTERDAM, 10 Mei 1861.

(2454)

Getrouwd:

H. C. VAN EIJBERGEN,

Weduwnaar van J. M. E. Rijkschroeff,

en

A. M. VAN VLIET.

AMBOINA, 12 Junij 1861.

Eenige Kennisgave.

(2430)

Getrouwd:

H. A. VAN EIJBERGEN

en

A. WARNSINCK.

BATAVIA, 23-Julij 1861.

Eenige Kennisgave.

(2431)

Bevallen van een DOCHTER, S. J. van Hombracht, van Hopsand.

KIATTEN, 11 Julij 1861.

(2436)

Voorspoedig bevallen van een ZOON, de geliefde echtgenoot van

F. BAUDOUIN.

GRAMAT 23 Julij 1861.

(2446)

VENDETIE MAKASSAARSCH

Paarden.

Op Maandag, den 29 Julij, zal de Ondergeteekende op het plein van de JAVASCH BANK, tegen 2 pCt. Vendu-Salaris verkoopen:

125 uitgezochte Makassaarsche PAARDEN,

pas aangebragt per FAID ALIM van Makassar, waarbij eenige zeer fraaije

Zwarten en Schimmels, van ruim 4 voet hoog.

(2434)

J. SPEET.

OP DE VENDUTIE

van Maandag den 29sten Julij

zal mede worden verkocht:

Een zeer fraaijen en Buitengewoon grooten Engelschen Bull Dog.

(2481)

OP DE VENDUTIE van Makassaarsche Paarden.

welke Maandag, 29sten dezer:

door

J. SPEET,

zal gehouden worden, zullen mede worden verkocht:

vijf stuks zeer fraaije Celebessche Harde Beesten

en

2 gevlekte Herten,
1 Europese Koe,

(2480)

VENDETIE

Op Maandag 29 Julij 1861,

Wegens vertrek,

voor het Woonhuis van den WelEdG. Heer VAREN-KAMP, achter de Toko van den Heer ZEEHANDELAAR, Pasar Sentin,

door

VAN SLOOTEN, MORGAN & CO., van eenen zeer netten en welgeconserveerden

INBOEDEL,

bestaande uit:

SPIEGELS, SCHILDERIEN, HANG- en TAFELLAMPEN, MAHONI- en andere HOUTEN MEUBELN, CANAPES, RASTEN, STOELN, LERIKANTEN, TAFELS, PORCELEIN, GLAS- en AARDEWERK,

PAARDEN, RIJTUIGEN,

etc.

(2428)

VEILING VAN JAPANSCH GOEDEREN.

Op Dingsdag, 30 dezer, zullen door de ondergeteekenden zonder reserve worden verkocht:

4 fraaije geconleurde Japan'sche Eetserviesen

volgens Europeesch model vervaardigt. Deze Serviesen verdienen bijzonder de aandacht, daar soortgelijke tot dus verre nog niet, in den handel voorkwamen, en zijn allezins aan te bevelen voor CADEAUX naar Europa.

Verder zullen worden gerealiseerd:

4 Groote Porcelainen Vazen.

10 Schutels van 6 en 8 Maden.

5 kleine idem.

50 kisten SOYA.

(2493)

GEBRS. ROSELJE & Co.

VENDETIE

op Dingsdag den 30 Julij 1861,

voor het Commissiehuis van

CEBRS. ROSELJE & CO.,

VAN DIVERSE

LIJNWADEN,

zoo gezond als beschadigd,

Glas- en Aardewerk, Schoteldekkers, puike Boter, Japansche Soija, ordinaire Jap. Waaiers, Sokken, fijn wit Katoen, Coupons Barège van 30e El, etc., etc.

En ten 10 ure

het ondervolgende MEUBILAIR, hetwelk op last van belanghebbenden tot sluiting van rekening gerealiseerd zal worden en bestaande uit:

1 Ameublement voor Boudoir,

zijnde 1 CANAPE en 6 FAUTEUILS, Imitatie Ebenhout, bekleed met zijde-damast.

1 Mah. Ameublement, bekleed met id. en bestaande uit 1 BANK, 12 STOELN, en 2 FAUTEUILS.

6 EASIJ CHAIRS met verschillende bekleding.

4 VOLTAIRES.

2 LAVABOS.

2 CAUSEUSES met rood Leder.

1 BUFFET met zwart/marmer.

1 BONHEUR DU JOUR.

2 SPIEGELS in vergulde Lijsten.

6 KNAPEN met marmerbladen.

Welke goederen op Zaterdag en Maandag a. s. te bezichtigen zullen zijn. (2451)

OP HUNNE VENDUTIE

van Dingsdag a. s., zullen de ondergeteekenden tot sluiting van rekening verkoopen:

Een gebloemd porcelainen

Eetservies

voor 30 personen.

En eenig KRISTALWERK,

GEBRS. ROSELJE & Co.

De ondergeteekenden zullen op hunne
Venduties Dingsdag 30 dezer
ten 12 ure verkoopen:

3 Aanteelen

N. I. Zee- en Brand-Ass. Maatschappij.

(2492) GEBRS. ROSELJE & Co.

VENDUTIE

op Woensdag, den 31 Julij 1861,

voor het Commissiehuis van

ABEELLEN, DENNISON & Co.,

WEGENS TIJDGEBREK OP DE LAATSTE VEN-
DUTIE ONVERKOCHT GEBLEVEN.

400 douzijn AMERICAANSCH STOELEN met rot-
ting zittingen, Tuin WIP-STOELEN, Bureau STOELEN,
STOELEN voor Eettafels en ronde ARM-STOELEN
van vernist eikenhout.

46 Balen Americaansche ZEILDOEK.

400 kistjes do. ZEEP.

20 CONSERVES.

Perl de Gerst, gedroogde APPELEN, Houghton Elixter

12 paren SPIEGELS in vergulde lijsten.

10 Balen Engelsch ZEILDOEK No. 1, 2 en 3, En-
gelsch en Hollandsch BIER, Puik BOTER, enz.

voorts:

Drie Perceelen Tuin Grond,

gelegen Manga Bezaar, verponding No. 6814, 6815 en
4098. (2442)

Op Woensdag, den 31 Julij aanstaande,

zullen door de Ondergeteekenden ter op-
ruiming, zonder reserve, en voor re-
kening van belanghebbenden wor-
den verkocht:

**5 Centrifuge Machines met
trommels**

van 4 voet Diameter, voorzien van dubbel koper gaas
en de noodige Stoompijpen.

cc. 600 staven Hoekijzer

van verschillende dimensien.

EENIGE REISWACENS.

En voorts zullen nog opgeveeld worden:

4 Ijzeren Stoom filtreer Machines,

voor het zuiveren van Schuimtjing 6 1/2 vt. hoog,
8 1/2 vt. bij 2 3/4 breed met de noodige filtreer zakken,
Stoompijpen en Kranen compleet. Ijzeren Pipen,
Stoomkranen van verschillende dimensien, enz., enz.

(2424) W. MAJOR & Co.
PASOEROEWAN, 11 Julij 1861.

WOENSDAG 31 Julij 1861,

VENDUTIE

Op MEESTER CORNELIS,

wegens aanstaand vertrek,

ten huize van den WelEd. Heer

H. FORBES DE TIMMERMAN,
DOOR

WILLEM DE JONG,

van eenen nog slechts voor weinige maan-
den geheel nieuw aangekochten
INBOEDEL, als:

Tafels, Stoele, Kasten, Fraaije Ijzeren Ledikanten,
Spiegels, Groote Schilderijen, Lampen.

Voorts:

OVERWALSCH PAARDEN,
waaronder uitmunt een Span HARDLOOPENDE en
goed GEDRESSEERDE VOSSEN, tevens Bendie-
paarden, verder:

Eene fraaije HANDWAGEN met losse Bok.
Eene Compleete UNIFORM voor OFFICIER van
Administratie bij de Nederlandsche Marine, TUIGEN,
BLOEMEN, enz. (2417)

HOUT-VENDUTIE

op VRIJDAG, 2 AUGUSTUS, op het
HEEMRADENPLEIN, door

CASSALETTE & CO.,

VAN

WILHELM KLINKEN,

CHINESCH DOODKISTPLANKEN.

DOLKEN, RIBBEN, PLANKEN

(2486)

VENDUTIE

Op een nader te bepalen dag in de Maand
September.

zullen hier door de firma

JOHN PRYCE & Co.,

wegens vertrek, worden verkocht:

Eenige spannen zeer goed gedresseerde

Wagenpaarden,

waaronder

SIDNEY-PAARDEN,

Goed gedresseerde RIJPAARDEN, waaronder een van
de Kaap de Goede Hoop;

 Een Staatie Koets,

(ook tot gewone Koets interigten),

RIJTUIGEN, REISWAGENS, TUIGEN,

waaronder

Pracht- en Staatietuigen,

uit de Fabriek van HERMANS;

Zadels en Stalbehoeften,

FRAAI ZILVER- en PLEETWERK,

Tafelornamenten, Candelabres, Lepels,

Vorken, Glas- en Cristalwerk,

Eet- en Theeserviezen,

TAFEL- EN BEDLINNEN,

Keukengereedschappen,

zoomede:

DIVERSE SOORTEN

WIJNEN.

allen van Superieure qualiteit,

PROVISIEN, STEARINE KAARZEN voor Lusters

en voor Rijtuigen, enz., enz.

BATAVIA, den 24 Julij 1861. (2441)

Op Vendutie

van den 1sten Augustus in het ex Pakhuis,
VAN

BRANDON & Co.,

zullen alsmede à tout prix worden verkocht:

ps. ms. 400 St. Extra

fraaije witte Drill,

van 1 1/2 El breedte.

(2497) CASSALETTE & Co.

VENDUTIE

op VRIJDAG den 2den Augustus,

voor het Commissiehuis van

J. SPEET,

van een FACTUUR MODEWAREN:

waarbij BAREGE, DAMESKLEEDEN, MANTIL-
JES, SORTIES DE BAL, BLOEMEN, COIFFU-
RES, STROO KINDERHOEDEN, CORSETTEN, enz.

BOTER OP DOBBELD FUST,

pas aangebragt.

MANILLA SIGAREN No. 2, GLAZEN DAKPAN-
NEN, ECHTE ROZEN OLIJ, AMERIKAANSCH
STOELEN, BATIK en BOEGIES SARONGS.

Alsmede:

250 picols LOOD.

100 zakken GABA, voor Paardenvoeder.

80 vaten SPIJKERS.

27 kisten JAPANSCH WAS.

(2479)

Op Maandag, den 12 Augustus 1861,

zullen de Ondergeteekenden op last van den

Britschen Consul vooreen der Pakhuizen

aan den kleinen boom, publiek

verkoopen:

het Engelsch Driemast schip

 GORILLA.

groot circa 1200 tonnen, linnen, samede de
zullen, booten, restant provisien en ver-
dere inventaris.

(2415) W. S. VAN HOGEZAND, Sr.

VENDUTIE

op Donderdag den 1sten Augustus,

door de Heeren

BRANDON & Co.,

DOOR

CASSALETTE & Co.

van DIVERSE

Tokogoederen,

ALS:

Laken, Tricot, Vestenstof, Witte en Gekleurde Hee-
ren hemden, Boorden, Cols, Bretels, Heeren-
Dameskousen, Kinderkousen, Borstrokken, Onderbroe-
ken, Gemaakte Jassen, Broeken en Vesten, Heere
Huisjapetinen, Zijden Zakdoeken, Handschoenen, Ta-
felkleeden, Schoenen, Regenmantels.

HOEDEN en PETTEN.

Zweepen, Stokken en Karwatsen, Knoopen, Reins-
cessaires.

PARFUMERIEN, BORSTELWERK
en eene menigte

HOUTEN en LEDEREN KOFFERS,
reiszakken, enz. en 5 extra Fraaije Keizerlijke

Kabaijen, pas aangebragt,

benevens:

Tokokasten, Stellingen, enz., enz. (2456)

In commissie ontvangen:

EENE ALLERPRACHTIGSTE

Japansche Schrijftafel,

naar Europeesch model vervaardigd.

(2495) GEBRS. ROSELJE & Co.

Verkoopshuis.

Steeds voorhanden,

alle soorten van

Hollandsche, Fransche en Engelsche

PROVISIEN,

Beste GENUA OLIJ en gemengde ZUREN.

AMERICAANSCH LUIJAARDSSTOELEN.

KINDERWAGENTJES,

waaronder VIS-à-VIS.

VERGULDE DAMES HAARKAMMEN en CEINTU-
RES, fijne SPEELKAARTEN, LAMPGLAZEN, en
pas ontvangen, eene menigte nieuwe ETAGERE VOOR-
WERPEN, zeer geschikt voor CADEAUX.

(2484) W. S. VAN HOGEZAND, Sr.

Regtstreeks uit Parijs ontvangen,
per WILLIAM SIMPSON bij

A. FOUCAULT,

voorheen RINCHON,

een groot en keurig Assortiment

DAMES MODES.

Deze goederen in te groote hoeveelheid om afzonder-
lijk vermeld te kunnen worden, zijn zeer aanbevelen
om de verscheidenheid van kenze welke zich in dezelve
bevinden, hunne fijne kwaliteit en bijzonderen smaak.
(2494)

Verwisseling Kantoor

VAN

J. SPEET.

Thans zijn ruim voorhanden:

Engelsche GOUDEN SOUVEREIGNS,

Australia " Idem

Oude " DUKATEN,

Nieuwe " Idem

Dubbelde " Idem

Fransche " Stukken van 100 fr.

Zilveren Mexicaansche DOLLARS,

Spaansche PILAAR MATTEN.

Alle soorten van vreemde

Gouden en Zilveren Specie,

worden ten Kantore van den ondergeteekende verwis-
seld tegen Indische Courant.

(2459) J. SPEET.

Bij J. SPEET is te bekomen:

Fijn Sidney Bladgoud 100 Touch à 52,—
per Reaal. **Fijn Sidney Goud** in Staven van
20 Reaal à 48,— per Reaal. **Korante Stof-**
goud in pakken van 5 Thail à 90,— per Thail.
Menado goud in Staven à 40,— per Reaal.
Voor de uitvoer naar Europa zijn de prij-
zen van Sidney Bladgoud per 1/2 Kilo of 5 Nederl.
oncen 985,— **Australia Goud** in Staven 920,—
(2482)

Militaire Societät Concordia.

THE-DANSANT

Zaterdag, den 27 Juli 1861.

(2423)

BRUGMAN.

SPAARBANK.

Ziddagen 3 en 17 Augustus.

(2447)

FAMILY HOTEL.

Nos. 44 & 45 Light House Street.

CALLE.

This ESTABLISHMENT conducted by an English Gentlewoman aims expressly at providing respectable Strangers on passage, or making a brief stay; with every attainable requisite for Comfort and Convenience.

House Cool and conveniently situated, Beds clean, Attendance ample, well kept Table, best Wines, Conveyances at hand, Uniform civility maintained, Native Imposition and Trickery discountenanced, Servants well paid and forbidden on pain of dismissal to solicit presents.

Hot and Cold, Salt and Fresh Water

Baths as required.

Mrs. BRAYBROOKE, Proprietress.

(2465)

In Commissie ontvangen:

Twee prachtige PIANINO'S

uit de Fabriek van SPRECHER & Co. te Zurich.

(2491)

VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.

PHOTOGRAPHISCH ATELIER

RIJSWIJK.

VAN

WALTER WOODBURY.

Dagelijks geopend van half acht tot 12 uur.

(2458)

Per de Schepen Nederland en Pegasus hebben de ondergeteekenden op nieuw ontvangen het gerenommeerde

DUBBEL PRINCESSEN VALKBIER.

in heele en halve kruiken.

(2426)

WINSSER, DE LANGE & Co.

ONTVANGEN:

PAPIER- EN GELDTROMMELS,

met patent Sloten,

Hang-, Kast-, Lade- en Deursloten,

IJZEREN STOELN,

Toilet- en Borduur-Étuis,

GERSTIKTE ZADELS.

(2443)

JOHN PRYCE & Co.

Berigt.

L. PEBAQUÉ,

Chirurgijn Dentist,

heeft de eer het publiek van Batavia kennis te geven, dat hij met het einde dezer maand het voornemen heeft om naar Samarang en Soerabaja te vertrekken, die geenen die hem nog wenschen te raadplegen worden uitgenoodigd zich te vervoegen in het Hotel L'UNIVERS op Molenvliet.

BATAVIA, 6 Juli 1861.

(2460)

BRANDON EN CO.

geven bij deze kennis, dat hun

MAGAZIJN,

in de Stad verplaatst is, aan de overzijde naast de Nederlandsche Bank.

(2443)

Per Pegasus ontvangen:

FAAGOLALE.

ECHTE DEVENTER KOEKEN, Hollandische Suikerdoppers, Ingelegd door de besten in stopnusschen, als:

ANDJIVIE.
BLOEMKOOL.
SNIBOONEN.
SPERGEBOONEN.
ROODE KOOL.
ZUURKOOL.
SPRUITJES.
GELARDEERDE WILDE HAAS.
KALFSBORSTEN.
ECHTE LIMBURGSCH KAASE.
ENGELSCH BOKKING en SPROT.

WASKAARSEN in alle soorten,

VRIESCHE KLOKKEN.

(2425)

WINSSER, DE LANGE & Co.

PILLEN CAUVIN.

Geen enkel Geneesmiddel is krachtiger om verstoppingen weg te nemen, die de zoo bestendige oorzaken zijn van de ongesteldheden der vrouwen en van ieder die een zittend leven leiden moet.

Daar zij vooral uitstekende diensten bewijzen bij verkoudheden, aandoeningen der luchtur en der longen, gal, enz. en bij ontstekingen en koorts, zijn zij vooral bij dit gure weer aan te prijzen.

Thans verkrijgbaar te Samarang bij

F. H. PRINGIERS,

te Soerabaja bij DE STURLER en FAGNOTTI,

„ Poerwakarta bij A. BÉDIER en bij de Hoofdepôt-houders voor den geheelen Indischen Archipel.

(In het groot à Contant rabat).

(2417)

GEERS, BEIJNON.

Mr. Phillips,

MECHANICUS-DENTIST,

is verhuisd van het KONINGSPLEIN naar RIJSWIJK, ten huize van den Heer Woodbury, photograaph. Binnen eenige weken denkt hij Samarang en Soerabaja te bezoeken.

ZILVEREN KINDERBELLEN,

van f 14.— f 16.— f 18.—

Bij

(2478)

H. M. VAN DORP.

Bijzonder goede

ALLSOPP'S PALE ALE,

getapt door

WHITE & PRICE,

en

Godard's Cognac,

bij

(2440)

JOHN PRYCE en Co.

Per William Simpson van Londen ontvangen:

Een factuur beste kwaliteit

PROVISIEN,

bestaande uit:

Puik HAMMEN, SPEK (bacon) en KAZEN.

Een partij prachtige Heeren

SCHOENEN,

Heeren en Dames GLACE HANDSCHOENEN.

en OVERLANDMAIL KOFFERS.

(2490)

VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.

Ancienne Maison Rinchon.

A. FOUCAULT,

Vient de recevoir de Paris par le

William Simpson:

un très grand choix de

NOUVEAUTÉS,

contenant tous les articles nécessaires pour TOILETTE DE DAME. Le bon goût et la qualité supérieure de ces articles ne laissent rien à désirer.

(2300)

VERKOOPHUIS.

batavia, den 27 Juli 1861.
Nederlandsche Kapitein Hoekstra
direct van den Rhijn ontvangen:

BELGISCHE RIJNWIJNEN,

zoo als:

BRAUNEBERGER MOSEL.

MARCOBRUNNER.

HOCHHEIMER.

RUDESHEIMER-BERG.

STEINWEIN (Bor Beitel).

JOHANNESBERGER SCHLOSS CABINET.

Allen van het in Duitschland zoo gunstig bekende

merk DILTHAIS SAHL & Co.

(2485)

W. S. VAN HOGEZAND, Sr.

NOUVELLEMENT

reçu par les Navire Français La Rose Marie
Louise et par les Navires Hollandais,
Princesse Amélie et Mary Hillegonda.

Vins de barriques MACAU MEDOC, marque Baour et Cie.
do. St. JULIEN MEDOC, marque Prin-

ceau Laperche.
Vin en caisses de 4 dz. St. JULIEN MEDOC, marque

Baour et Cie.

do. de 4 dz. St. JULIEN, marque Cruse

et fils frères

Ces vins sont à l'acquitté et à l'Entrepot.

Vins en caisses de

1 dz. CHATEAU LAFITTE, marque Cruse et fils frères.

1 " MARGAUX, " do.

24/2 blles. St. JULIEN, " Princeau Laperche,

24/2 " St. EMILION, " do.

24/2 " CANON, " do.

12/1 " MARGAUX, " Voe. Rudelle,

12/1 " CHATEAU LAGRANGE, marq. Baour et Cie.

12/1 " HAUT-SAUTERNE.

VINS DE COGNAC

en caisses de 12/1 et 24/2 bouteilles. CHAMBERTIN,
HERMITAGE, ROMANÉE, CLOS VOUGEOT, Nuits,
VOLNAY, marque Kermel. HERMITAGE, marque Mon-

nier de la Sizeranne.

VINS DE CHAMPAGNE,

marque Voe Clicquot, A. Collin et Jacquesson.

VINS DU RHIN,

HOCHEIMER, MARCOBRUNNER, LIEBFRAUMLICH,

NIERSTEINER, RUDESHEIMER, JOHANNIS-

BERG, marque Henkeel et Cie.

COGNACS.

Cognacs en 1/2 pipes, marque Baour et Cie.

1/2 " Olard, Dupuy et Cie.

1/4 " do.

en caisses de 1 dz. marque Voe Rudelle.

de 1 " John Alberty.

de 1 " Olard, Dupuy et Cie.

ABSINTHE SUISSE, KIRSCHENWASSER,

LIQUEURS ASSORTIS.

Fruits au jus en caisses de 4 dz. marq. Teyssonneau.

à l'eau de vie 1 " do.

Morelles à l'eau de vie 1 " do.

Fruits au noyau 1 " do.

" candi 1 " do.

Bonbons riches 1 " do.

Sirops assortis en caisses de 12/1 et 24/2 blles.

Huile d'olives.

Olives farcies, Olives en Saumure, Capres, Tomates,
Raisins Malaga, Amandes, Princesses, Prunes d'Ente,
Vermicelle, Macaroni, Pates d'Italie, Figues sèches,
Chocolat Louit, Vinaigre de vin et à l'estragon, Maras-

quino.

CONSERVES.

Petits-pois au beurre, Champignons au naturel, Cèpes,
Patés de foie gras, Foies gras de la marque Henry,
Patés assortis en caisses de 100 boîtes (1/2 et 1/4) et
diverses conserves assorties.

BETTER BONEKAMP et FOCKING.

VIN DE PORTO en 1/4 et 1/2 flacons.

(2475) L. PLATON & Cie.

Belanghebbenden worden door den ondergeteeken-

den uitgenoodigd: zich met pretentiën, ten laste van

—lyne Baccellentie den Gouverneur Generaal

CHs. F. PAHUD,

niterlijk tot 25 Augustus e. k., ter betaling tot hem

te wenden.

De Majoor Adjudant Intendant der

Gouvernements Hôtels,

R. F. DE SELFF.

BUREAUX, den 9 Juli 1861.

(2421)

NOTICE.

We have this day appointed Mr. P. H.
W. C. DE VLEET to be Lloyds

Surveyor at Batavia.

(2432) W. C. DE VLEET & Co.,

LLOYDS AGENTS.

LLOYDS AGENTS, Batavia, 14 Juli 1861.

(2432)

Notitie

We have this day appointed **Mr. P. W. C. DE VLEET**, to be **Surveyor** at Batavia for the **EASTERN MARINE INSURANCE COMPANY**.
MACLAINE, WATSON & Co.
Agents Eastern Marine Insurance Company.
Batavia 4 Julij 1861. (2435)

EEN INGENIEUR de beste getuigenissen kunnende produceren van bekwaamheid en Soliditeit, zag zich gaarne op een of ander Etablissement of Onderneming geplaatst.
Voor nadere informatie gelieve men zich te verzoeken bij de Heeren
(2449) **MACLAINE, WATSON & Co.**

Wordt gevraagd
EEN MACHINIST,
tevens Suikerkooker.
Adres Th. LUCASSEN, Suikerfabriek Kemangien, Residentie Tagal. Brieven Franco. (2470)

Wordt gevraagd:
voor eene naburige Britsche Kolonie, één bekwaam Kantoor bediende,
bij voorken iemand die in staat is in de Hollandsche en Fransche talen vlug te kunnen corresponderen.
Adres: A Z, bij den Uitgever van dit Blad. (2437)

Een ieder die Passage zoekt naar **HOLLAND** wordt gewaarschuwd, om niet met Kapitein **Zuurdeeg**, voerende het Nederlandsch Schip **"METALEN KRUIS"**, te gaan, daar hij door de uiterst lage en gemeene behandeling, jegens eene reeds bejaarde weerloze Passagieres getoond heeft geheel karakterloos en den naam van mensch onwaardig te zijn.
Een teder wachte sich voor schade!
(2427) **P. J. VAN KAMPEN,**
te Cheribon.

VERHUIZING.
De Ondergeteekende,
Vroedmeesteresse,
vroeger woonachtig op **MOLENVLIET**, is verhuisd naar
Passer Baroe,
Kerklaan, nabij de Nieuwe Kerk.
J. GROENEVELD,
Geboren *Derksema*.
(2496)

Door de Directie der *Javasche Bank* is de rente gewijzigd als volgt:
DISCONTO VAN PARTICULIERE ACCEPTATIEN
8 pCt.
VENDU-ACCEPTATIEN VAN
"Batavia, Samarang en Soerabaja" 7 pCt.
Namens de Directie:
De Secretaris,
(2473) **H. ROCHUSSEN.**
Batavia, den 26 Julij 1861.

De trekking der Loterij is **UITGESTELD**
tot 18 Augustus aanstaande, ter voorkoming van vertraging wordt beleeft verzocht de onbetaalde loten voor dien tijd te voldoen.
(2476) **J. KLEIJKAMP, qq.**

INLEIDING
TOT DE
KENNIS VAN DEN ISLAM,
ook met betrekking tot den **INDISCHEN ARCHIEPEL,**
door **M. H. NIEMANN.**
Woordt uitgegeven door **M. WILT & ZONEN,**
te Rotterdam.
Prijs voor Nederlanders f 1.50. (2469)

TE KOOP:
BANKACTIEN.
(2418) **TE KOOP**
eene vertikale Hoogdruk

STOOMMACHINE
van 16 Paardenkracht
EN

SUIKERRIETMOLEN,
uit de fabriek van de zoo gunstig bekend staande firma **Fawcett, Preston & Co.,** Liverpool, onlangs aangebragt per *"Seaforth"*, waarvan de afmetingen zijn als volgt:
DIAMETER DER CIJLINDER, 26 Eng. duimen,
LENGTE " 54 " "
DIAMETER der Cijlinder (Stoommachine), 14 Eng. dm.
LENGTE " Slag van " 42 " "
DIAMETER " Stoomketel, 5 Eng. voeten,
LENGTE " " 14 " "
Een waarloos stel **SPOORWIELEN,**
voor de **ROLLEN,** alsmede:
twee overkompleete **KOPPELBOSSSEN,**
voor de zoogenaamde *"double gearing"* aanwezig.
Deze Machine van de fraaiste Constructie en hechtste bewerking, wordt door de ondergeteekenden geguarandeerd.
(2461) **MORGAN, MELBOURN & Co.**

TE KOOP of TE HUUR
Een Pakhuis,
vroeger geoccupeerd door de firma **FELDKAMP, MISPELBIOM & CO.**
Te bevragen bij
(2468) **MACLAINE, WATSON & Co.**

TE HUUR EEN HUIS
gelegen in
Gang Scott.
Te bevragen bij
(2498) **L. PLATON & Co.**

TE HUUR EEN HUIS
met 9 Kamers, op den weg naar **TANAH-ABANG.**
Te bevragen bij
(2487) **LANGE & Co.**

Jongens
WEEZEN INRICHTING TE SOERABAJA.
Hoofdkommissie te Batavia.
Jaarlijksche gekombineerde Vergadering van de Leden der Hoofdkommissie en van gedelegeerden van contribuanten, ingevolge Art. 69 van het Reglement, op Zaterdag den 5den Augustus 1861 des avonds ten Acht uur, ten huize van den Voorzitter **Mr. T. H. der Kinderen.**
Punten van Behandeling:
A. Algemeen Jaarlijksch Verslag.
B. Rekening en verantwoording van den thesaurier.
C. Bespreking van de Algemeene belangen der Inrichting.
De Secretaris,
(2433) **N. P. VAN DEN BERG.**

Daartoe aangezocht, bestaat bij ondergeteekenden het voornemen alhier op te rigten
Eene Zee- en Brand-Assurantie Maatschappij,
met een Maatschappelijk Kapitaal van **f 3.000,000.—**

verdeeld in 600 Aandeelen ieder groot f 5000, waarop te starten 10 pCt. of f 500.— per Aandeel, welke naan nader zal worden bepaald, en waarvan zullen zijn Commissarissen de heeren **W. SUERMONDT Wz., F. W. HEINEKEN, D. T. PRYCE,** Directeuren de ondergeteekenden.
Het grootste gedeelte der actien is geplaatst en wordt degenen die in de Maatschappij verdedigende DEELLEN wenschen te nemen verzocht zich eenigzins spoedig te adresseeren ten kantore van
G. SUERMONDT
(2472) **P. A. VAN BERESTEIJN.**

NEDERLANDSCH INDISCHE Escompto-Maatschappij
De Directie maakt bekend, dat tot nadere kennis **GELDEN IN DEPOSITO** zullen worden aangenomen op de volgende Rente Basis:
bij 14 dagen opzegging tot 4 1/2 pCt. 's jaars.
Op 3 maanden vast " 5 " "
" 6 " " " 5 1/2 " "
" 12 " " " 6 " "
Namens het Algemeen Bestuur,
TIEDEMAN & VAN KEROHEM.
(2471) Directeuren.

Boekhandel van **H. M. VANDORP, Batavia**
JOHNSTON. The physical Atlas of natural Phenomena f 120.—
The **ENGINEERS and MACHINIST'S ASSISTANT** a series of planes, sections and elevations of stationary, marine and locomotive Engines, water wheels, spinning machines, tools, etc., etc., with detailed descriptions, 1 vol. in 4o. met atlas van 133 platen f 100.—
BOURNE. A treatise on the Steam-Engine in its application to mines, mills, steam navigation and railways, with plates and engravings on wood f 25.—
BECKER'S Strassen und Eisenbahnbau mit Atlas f 30.—
" Brückenbau mit Atlas f 25.—
" Wasserbau do. " 20.—
ROYLE. On the culture and commerce of Cotton in India and elsewhere f 20.—
URE. A Dictionary of arts, manufactures and mines, 2 vol f 60.—
SCHLEIDEN. De plant en haar leven f 10.—
KOLACZEK. Lehrbuch der Botanik f 12.—
Vestiges of the natural history of the creation f 20.—
(2488)

DE INDISCHE STAATSBLADEN,
(Compleet.)
NOMAN-EDITIE.
1816 t/m 1845 in linnen band f 30.—
1846 " 1855 " Idem " 30.—
1856 " 1859 per jaargang " 5.—
1860 wordt eerstdaags verwacht te Batavia, bij
(2301) **G. KOLFF & Co.**

Boekhandel **G. KOLFF EN Co., te Batavia.**
NIEUWE GENEESKUNDIGE BOEKWERKEN.
OVERBEEK. Mercur und Sijphilis. . . f 6.—
MORITZ MEIJER. Die Electricität und Anwendung auf practische Medicin. . . 7.—
VIERORDT. Gründriss Physiologie des Menschen. . . 8.—
GERHARDT. Lehrbuch der Kinderkrankheiten. . . 8.—
STROM EIJER. Maximen der Kriegsheilkunst, 2 Aufl. . . 13.—
HIJRTL. Handbuch der Practische Zergliederungskunst. . . 12.—
HERBERT. Klinische Memoranda. . . 7.—
HEGGE ZIJNEN. De Ambulance. . . 4.—
SCHROFF. Leerboek der Pharmacologie. . . 9.—
MICHAELIS. Compendium Leer-Sijphilis. . . 6.—
Voorts voorhanden:
WUNDERLICH. Handbuch Pathologie Therapie, 5 dln., geb. . . f 35.—
HIJRTL. Leerboek der Ontleedkunde. . . 12.—
MOST. Encyclopedisch Woordenboek der Genees-, Heel- en Verloskunde, 7 dln. " 25.—
(2489)

SCHILDERIJ-LIJSTEN
VERGULDE- en PALISSANDER-HOUT (waaronder effen zwart met Gouden bies).
PASSE-PARTOUTS voor **PHOTOGRAFIEN**, wederom ontvanguen en op alle dimensien met glas voorzien.
Te bekomen bij
(2532) **G. KOLFF & Co.**

Nederlandsch-Indische ZEE-EN BRAND-ASSURANTIEMAATSCHAPPIJ.
In de Algemeene Vergadering van Deelhebbers, gehouden op den 26sten Julij 1861, is het dividend voor het **Tiende Boekjaar**, van 1 Julij 1860 tot Ultimo Junij 1861, bepaald op 25 pCt. of f 175.— per AANDEEL, waarever de elijks ten kantore der Maatschappij kan verduidelijkt.
Namens het Bestuur van voorsz. Maatschappij:
P. TIEDEMAN, JUNIOR, Directeur.
F. H. TIEDEMAN, waard. id.
(2474)

Evangelische Gemeente.

Op Zondag den 28sten Julij 1861.

WILLEMS - KERK.

NEDERLANDSCH.

Des voormiddags ten 9 ure, Ds. Adèr.

NIEUWE KERK.

NEDERLANDSCH.

Des voormiddag ten 9 ure, Ds. Brumund.

HEILIG-AVONDMAAL.

BUITEN-KERK.

MALEISCH.

Des voormiddags ten 9 ure, Ds. van Davelaar.

Roomsche-Katholieke Gemeente.

Op Zondag den 28sten Julij 1861.

De Eerste H. Dienst, des morgens ten 7 ure.

Hoog-dienst, des morgens ten half 9 ure.

Lof, des avonds ten 6 ure.

THE UNITED STATES OF AMERICA

IN SENATE

January 11, 1911

REPORT

OF THE

COMMISSIONER OF THE GENERAL LAND OFFICE

TO THE SENATE

IN RESPONSE TO A RESOLUTION PASSED MAY 11, 1907

LANDS BELONGING TO THE UNITED STATES

AND THE LANDS BELONGING TO THE STATES

AND THE LANDS BELONGING TO THE TERRITORIES

AND THE LANDS BELONGING TO THE DISTRICT OF COLUMBIA

AND THE LANDS BELONGING TO THE DISTRICT OF COLUMBIA

AND THE LANDS BELONGING TO THE DISTRICT OF COLUMBIA

AND THE LANDS BELONGING TO THE DISTRICT OF COLUMBIA

AND THE LANDS BELONGING TO THE DISTRICT OF COLUMBIA

AND THE LANDS BELONGING TO THE DISTRICT OF COLUMBIA

AND THE LANDS BELONGING TO THE DISTRICT OF COLUMBIA

Het vertrek der Stoomschepen in iedere maand gedurende het jaar 1861, is geregeld als volgt:

naar MUNTOK, RIOW en SINGAPORE, den 1sten en 15den.	naar SOERABAIJA, den 7den, 15den, 22sten en 29sten.
naar SAMARANG en SOERABAIJA, den 7den, 15den, 22sten en 29sten.	naar BILLITON, PONTIANAK en SINGKAWANG, den 8ten.
naar BENCOLEN en PADANG, den 23sten.	naar MAKASSAR, TIMOR-KOEPANG, DELHI en de MOLUKKEN, den 13den.
naar BAWEAN en BANJERMASSING, den 27sten.	Nadere inlichtingen te bekomen bij
W. CORES DE VRIES,	te Batavia
B. KOPERSMIT & Co.,	en te Soerabaja.
	te Samarang.

(2464)

EERSTE BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE.
van Zaterdag, 27 Julij 1861, N°. 60.

Van de Pers verschenen:
De laatste Aflevering
van de NIEUWE UITGAVE der
INDISCHE WETBOEKEN,
uitgegeven onder toezigt van
Mr. F. P. L. U. LAST,
Raadsheer in het Hoog-Geregtshof van Ned. Indië.
Uithoofde van de meerdere uitgebreidheid die deze
Nieuwe Uitgave onder de bewerking heeft gekregen
bevattende deselve thans 1097 bladzijden en bijgevolg
38 pagina's druks meer dan aanvankelijk berekend
is, bij prospectus aangekondigd is) acht de onderge-
teekende zich verplicht den prijs voor den vervolge-
niet **EEN GULDEN** te verhoogen.
De Heeren Intekenaars of hen die zich buiten in-
tekening reeds nu de eerste aflevering hebben aange-
kondigd, zal het werk tegen den eenmaal aangekondig-
den prijs van **f 12.—** worden afgeleverd.
Met de inbidding zal intusschen moeten worden ge-
wacht, tot dat de daartoe uit Nederland bestelde ge-
slagen banden, welke binnen kort kunnen worden
verwacht, alhier zijn aangekomen.
De Uitgever,
H. M. VAN DORP.
(2466)

DE PILLEN VAN HOLLOWAY.
Niets van hetgeen de wereld kan aanbieden heeft
eenige waarde voor die personen, bij wie alle gevoel
van vreugde of op germintheid door de aanhoudende
ziekte is uitgebluscht. Tot lieden, die in dergelijken
toestand verkeren kunnen wij zeggen, dat de middelen
om te herstellen in hun bereik zijn, dat zij zich alleen
maar te onderwerpen hebben aan het gebruik van
Professor Holloway's weergaloos geneesmiddel om de
ziekte, die hunne ligchaamlijke en geestelijke krachten
ter neer drukte, te verwijderen en om een nieuw
leven en een nieuw gevoel van deszelfs zegeningen te
verkrijgen.
Doosjes Pillen à f 4.— f 3.— f 5.—
Potjes zelf à f 1.— f 3.— f 5.—
Te Batavia bij S. B. van Kleeff & Co.
• Banjoemaas • M. S. Cheriman
• Soeracarta • W. Veldman.
• Djocjocarta • Buijn & Co.
• Salatiga • F. Kruthoffer.
• Tagal • Wed. Dort.
• Cheribon • W. Galistan.
• Cheribon • M. Blok en Co. (2419)
• Samarang • H. L. Lijon en Co.
de Groot, Koffij & Co. en de hoofd agenten Soesman & Co

American adhesive
ENVELOPES,
per Thousand 20 Roepies.
H. M. VAN DORP.
(2462)

STOOMBOOT ONTFRANG.
De vertrekdagen dezer Stoomboot
zijn voor de maand
Augustus, bepaald als volgt:
van Batavia naar Samarang
den 8den en 18den,
" **Samarang naar Soerabaja**
den 6den en 21sten,
" **Soerabaja naar Samarang**
den 16den en 26sten,
" **Samarang naar Batavia**
den 12den en 27sten.
telkens des morgens ten 8 ure.
Nadere Informatien bij
de Agenten,
LANDBERG, BEZOET DE BIE & Co.
(2420)

STOOMBOOT
Palembang Pakket.
Het vertrek dezer Boot gedurende de
maand **AUGUSTUS** is bepaald:
Van **BATAVIA** naar **CHERIBON** den 2den
en 27sten.
" Idem " **PALEMBANG** den 7den.
" Idem " **LAMPONGS (TELOK-**
BETONG) den 31sten.
De Agenten
BUIJS, JACOBSEN & Co.
20 Julij 1861. (2463)

Vracht en passage
NAAR
SOERABAIJA,
wordt aangeboden met het Nederl. Barkschip
HERCULES,
Kapt. J. T. PETERING.
Deze bodem zal in den loop der volgende
week derwaarts vertrekken.
Nadere informatien bij
de Agenten,
PAINE, STRICKER & Co.
(2488)

Vrijzinnige Handelspolitiek.
De Soerabajasche Nieuwsbode deelt in zijn nummer
van den 10 Julij 11. eenige inderdaad belangrijke statis-
tische opgaven mede van de onderscheidene Australi-
sche Colonien, waarvan de cijfers van de ongemeene
ontwikkeling getuigen, welke deze in weinige jaren
bereikt hebben.
Daarbij drukt de Redactie van dat blad de hoop uit,
dat de handelsbetrekkingen onzer Nederlandsch-Indische
bezzittingen zich aanmerkelijk zullen mogen verlevendi-
gen door eene DEZERZIJS meer vrijzinnige handelspoli-
tiek.
Wij hebben reeds meermalen onze afkeuring te ken-
nen gegeven over het verkleinen en bevitten onzer in-
stellingen in tegenstelling met de Buitenlandsche, en,
naar wij ons vleijen, daarbij meer dan eens de onge-
grondheid daarvan aangetoond; ook thans kunnen wij
de door ons aangehaalde phrase niet onopgemerkt la-
ten voorbij gaan.
Wij hebben voor ons liggen twee verkooprekenin-
gen, de eerste over eene hoeveelheid van 3000 pikols
JavaSuiker in Australie verkocht, op de daarbij gefac-
tureerde waarde van £ 7470 is aan Inkomende Regten
betaald £ 923. dat is derhalve 23 1/2% der waarde.
De tweede rekening loopt over 1000 pikols JavaKoffij,
mede in Australie ter markt gebragt; over de factuurs
waarde van £ 6370— is aan Inkomende Regten be-
taald £ 1120 of 37 1/2%.
Hier zien wij de twee belangrijkste artikelen van uit-
voer des Nederlandsch-Indischen handels door de vrij-
zinnige? handelspolitiek van Australie, bij invoer aldaar
bezwaard met een regt, dat niet slechts ons tarief even-
aardt, maar zelfs verre overschrijdt.
Wij keeren den wensch der Redactie van den Soeraba-
jaschen Nieuwsbode om, en zeggen: Wij hopen dat de
handelsbetrekkingen onzer Nederlandsch-Indische bezit-
tingen zich aanmerkelijk zullen mogen verlevendigen,
door eene GENEREUS meer vrijzinnige handelspolitiek.
Men roeme toch niet op het Buitenland.
(2464)

INGEZONDEN STUKKEN.
De Expeditie van den Majoor Schuack.
(Een fragment.)
De Kommandant van het 13de Bataillon, dijn wij nooit hadden
tergverwacht, evenmin als vroeger den Assistent Resident van
Koeley, enden hem toegevoegden officier, is boven aller verwachting
levend in ons midden teruggekeerd. In welken staat echter
zijne kolonne (indien men dien naam mag geven aan eene vereeni-
ging van 50 bajonetten) door de Boni is opgenomen geworden,
is te genoegzaam bekend, om daarover uit te weiden; hoewel het
aantal dooden en geblesseerden, die zij heeft gekregen, niet met
juistheid wordt opgegeven, zoo zijn echter de particuliere be-
rigten, die daaromtrent reeds zijn medegedeeld, voldoende te ach-
ten, om daaruit het genoegzame oordeel te kunnen opmaken,
met welke ontberingen, vermoenissen en gevaren die kolonne
heeft te kampen gehad, alvorens zij de Barito bereikte.
Ik zal trachten een denkbeeld te geven van de route, die deze
kolonne heeft gemaakt.
Taméang-hijang, een van onze noordelijkste posten, van waar
deze kolonne is uitgegaan, ligt ongeveer onder 1° 45' Z. B. en de
Soengie Aijo ontfliet zich op ongeveer 51° Z. B. in den Barito;
de kortste afstand in heimsche breedte tusschen deze beide punten is
dus 57' (minuten) dus ongeveer 37 geografische mijlen. Het
grondgebied, dat door deze kolonne is doorloopen, ligt in het hooft
van Borneo, en is wellicht nog nimmer door een Europeaan be-
zocht, daar op de algemeene kaart van Dr. Schwaner alleen staat
aangegeven de vermoedelijke richting, waarlangs de Soengie Aijo
loopt. De topographische gesteldheid van het terrein was nog
geheel onbekend, en staat nog op geheel kaart aangegeven; te oot-
deelen naar den afstand, waarop dat terrein zich bevindt van den
Barito, en van de waterscheidende bergtoppen van het Mandallat
gebergte, zoo moet men de gevolgtrekking maken, dat het
laag gelegen is, en dus, evenals dergelijke terreinen, meer be-
suiden, en dicht bij den Barito, moerasdig; want en bijna onbe-
woond moet zijn; het meer bewoond gedeelte van den Boven-doe-
son moet meer in het noorden gelegen zijn, en wel aan de oever
van den Mantallat en van den Téhéh. In het werkje van Dr.
Schwaner komt onder anderen het volgende voor:
Van al de zijrivieren, welke loop, binnen de grenzen van den
Doezon-Mit (Beneden-doezon) valt, is alleen de Soengie Aijo bij
voordringing bewoond, terwijl andere zoals bv. de rivieren Soe-
toek en Lélék, slechts gedurende den tijd van den rijstbouw be-
socht en afloop van dezen weder verlaten worden.
Van den Soengie Aijo, die zich op 51° Z. B. met den Barito
vereenigt, valt weinig voordeligs mede te deelen. Harv onbeden-
dende bevolking is door de rivier der Bocompaters in armoede
en moedeloosheid verzonken, en grootendeels tot het vertigen van
pandeldingsdiensten aan deze verbonden. De Soengie Aijo ontspringt
uit den berg Kusalé, nabij de Soengie Kawan, en kan 10 dagen
ver met kleine praauwen worden opgevaaren. Ongeveer 1000
moeding, komt men na eene reis van 1 dag; aan de Kumpang-Min-
dioen, en na eene tweede dagreis aan de Kumpang-Min-dioen;
op den drien dag bereikt men de h. Battong. Het getal der
bewoners van deze rivier kan op 400 zielen geschat worden, die
voornamelijk door den rijstbouw, het verzamelen van was en beug,
dammer en rottan hun bestaan vinden.
De monding van de rivier Mantallat is het zuidelijke grenspunt
van het district Doezon-oeloe (Boven doezon). De zijrivieren,
welke de Barito, gedurende zijn loop door de Boven-doezon
opneemt, zijn talrijk en aanzienlijk. Zij zijn te meer belangrijk
daar zij, van ouds af, reeds als gemeenschapswegen met de meer
oostelijke gewesten van Borneo gediend hebben. Onderscheidende
derzelve zijn van een niet onbeduidende bevolking voorzien,
terwijl de grootste zijtakken zich ook hier weder bevinden op
den linker oever van den Barito. In het bijzonder verdienen ge-
noemd te worden de Mantallat, Téhéh en Lohéj rivieren.
De bevolking woont langs de hooftrivier minder verstrooid dan
in andere streken, en heeft zich in enkele groote kampongs sa-
mengesloten, welke, met uitzondering van een paar kampongs
sallen op den linker oever gelegen zijn. Zoowel deze, als ook vele
van de afzonderlijk gelegene lading huizen, ter beveiliging tegen
de moorddadige aanvallen der naburige stammen, zijn met pal-
werk omringd, en worden in dit geval **batang** of **batang** genoemd.
Alle niet op deze wijs versterkte kampongs rekenen hun bestaan
slechts sedert korten tijd, en worden meestal na weinige jaren
weder verlaten.
Het onderscheid tusschen de zeden en gewoonten der bewoners
van dit district, en die van de lagere streken der Barito loopt
hier nog meer in het oog, en men merkt allezaken meer en
meer teekenen van wildheid op, die den bewoner der binnenlanden
kenmerkt. Reeds hier zijn zij in de keus van hunne woonplaat-
sen veranderlijk, en terwijl zij met hunne kampongs van tijd
tot tijd naar andere plaatsen verhuisen, vormen zij een over-
gang tot de doorgaans als nomaden levende volkeren van het
centrale Borneo.
Het getal der bewoners van het district Doezon-oeloe bedraagt
ongeveer 8350 zielen, en staat onder het bevel van Kommandant
Soerapatti, die tevens het opperhoofd is van Siang-Moeroeng.
Ziedaar alles wat van deze streken bekend is door de reizen
van Dr. Schwaner in 1843 — 1847.
Antassari schijnt thans in deze beide districten zijne strijdkrach-
ten te hebben vereenigd, en versterkingen te hebben opgericht aan
de beide oevers van den Mantallat, ten einde zich daar staande
te houden, en zijn gezag over die gewesten door kracht van wa-
penen te kunnen handhaven.
De plannen die door den Chef der expeditie in den laatsten
tijd zijn gecombineerd, schijnen tegen dat punt gerigt te zijn. Het
is echter te betrekken dat zijne maatregelen soodanig zijn genomen,
dat onse troepen, die zich aldaar zoo moedig en zoo volhardend
hebben gedragen, wederom een échec hebben geleden!
Welk een zedelijke indruk moet dat échec gemaakt hebben
op Antassari en op Hidayat, en vooral op de Sultans van Koeley
en van Passir, welke beide, gedurende de Bandjersche kwestie,
zulk eene dubbelsinnige en wettende houding tegen het Indisch
Gouvernement hebben aangenomen, dat men daaraan bijna moet
opmaken, dat zij meer geneegen waren den kant van Hidayat te
kiezen, wanneer zij daarvan niet waren teruggehouden door de
vrees voor onse strijdkrachten, en door het weinige vertrouwen op
die van Hidayat!
Zal de Bandjersche expeditie door dergelijke maatregelen wel spoed-
dig geëindigd zijn?
Ieder gemoedelijk en deskundig beoordeelaar kan niet anders
dan ongunstig op deze vragen antwoorden.
Ik voerde zoo even aan, dat die togt naar de Soengie Mantal-
lat belangrijk te noemen is, want wanneer men eene genoegzame
magt daar henen had gezonden, om, met taktische eenheid, han-
delende, Antassari in zijne versterkingen in te sluiten, ten einde hem
het onkomen te beletten, dan soude het einde van de Bandjersche
expeditie waarschijnlijk thans reeds in het vervalgelegen verschie-
sigbaar zijn geweest.
In stede nu van de strijdkrachten bij zulk eene belangrijke ge-
legenheid met alle magt en met klem te gebruiken, gaat men
steeds voort met het oprigten van posten; want ter nauwernood
wordt de expeditie magt vermeerderd met eene kompanie
van het 7de Bataillon, welke onlangs te Bandjermassing werd ge-
debarkeerd, of Tellang wordt opgericht. Hoeveel posten zullen er
nu nog wel bijkomen, wanneer het geheele 7de Bataillon te Ban-
djemassing zal aanwezig zijn?
Op deze wijze zal de Bandjersche kwestie al onze troepen magt
veralinden, tot dat er op Java niets meer overblijft, waat zij be-
gint te gelijken op het bodemloos vat der Danaiden!
Verris zij het van mij om een bleem te willen werpen op de
dappere kolonne, die onder het bevel van den majoor Schuack
heeft gestreden. De aanvander en de kolonne hebben, naar mijne
vaste overtuiging, beide hun pligt gedaan: zij zijn slechts het
geduldige slagoffer geweest van eene onoordeelkundige taktische
combinatie. Zij zijn slechts kunnen komen tot eenreeds 3 dag
reizen van het oot, waarheen zij gezonden waren, en hebben dan
terugtocht moeten aannemen; een terugtocht, dien men in de ge-

schiedrollen van Indie zoude kunnen gelijkstellen met de beruchte reitrite van Pisang naar Koriri, door den Luit. Kolonel Vermeulen Krieger op den 19den Januarij 1833, wanneer het karakter en de moed van den vijand, die de Majoor Schuack te bestrijden had, gelijk waren aan die van onze fanatieke vijanden op de Westkust van Sumatra, in de oorlogen tegen de Padris. Deze reitrite duurde slechts 21 achtereenvolgende uren, doch hoevele bange dagen, hoevele kommervolle uren, hoevele gevaarvolle oogenblikken heeft de reitrite van de kolonne Schuack niet geduurd?

Daarom zal een ieder, die deze aangelegenheid op eene onbevooroordeelde wijze beschouwt, en die het militair gevoel op de ware plaats draagt, niettegenstaande den slechten afloop van dezen belangrijken, doch mislukten togt naar de Soengie Mantallat, hulde toebrengen aan de volharding en den moed, die door dit handvel dappere strijders bij die gelegenheid is aan den dag gelegd!

S.

Kijkjes van den Uitkijk.

Sedert een paar dagen wordt hier waargenomen dat er geen rook stijgt uit den schoorsteen van den moddermolen; men dacht dat er tot besparing van brandstof eene inrigting tot rookvertering was aangebragt, maar ziet, bij nader onderzoek met den telescoop is gebleken dat de brandstof totaal ontbreekt en de haggarmolen bij gebrek aan steenkolen hoegenaamd geen teeken van leven geeft!

Men heeft opgemerkt dat met het naar buiten slepen van de modderbakken door de sleepboot *Tji-liwoeng*, die vaartunigen vreeslijk gieren. Aangesien zij van ijzer vervaardigd en nog al scherp van model zijn, is dat wellicht aan de deviatie en wildheid der kompassen toe te schrijven, doch dit zoude door het leggen der noodige magneetstaven te verhelpen zijn, maar om die bakken naar buiten te zien slepen als er een weinig zee staat, levert een vrolijk schouwspel op, dan wordt er een boeg- en een kielwater geformeerd, waartoe een Schotel geroepen moest worden om het in kleuren weer te geven.

Het klimaat is echter dat die bakken dan niet te regeren zijn, en zoodra de zeewind maar een weinig kras doorkomt, moet dat slepen gestaakt worden. Men zag met genoegen de witte *Tji-liwoeng* met haren gouden rand, gedurende het stille weder die vet bemorste modderbooten uitslepen, het contrast der kleuren was frappant, en men zag met satisfactie hoe de goede wil daar was, om aan het algemeen verlangde, de evacuatie van den modder, gevolg te geven, en op die wijze het anders bijkans onnutte stoomscheepje een empuoi verschaffen. Omdat de goede wil effect moege hebben, vraagt men of het niet verstandiger zoude zijn, eenige andere prauwen tot het uitbrengen van den modder te bezigen. Batavia is thans toch overvloedig van prauwen voorzien en er zouden zeker tegen billijke prijzen eenige 10 koyangs prauwen gehuurd kunnen worden; vooral ligt het vol buitenprauwen en daaronder verscheidene zonder tuig en uitrusting. Terwijl de *Tji-liwoeng* niten weer binnen kan slepen, behoefde men se alleen van een anker en ketting te voorzien om tijdens ze worden leeg geschepten anker te liggen. Men heeft op die wijze betere zekerheid dan met de kleine binnenprauwen, dat wat er ingescheept wordt, ook naar buiten gaat, hetgeen met de laatste het geval niet is; wel is waar vervoeren ook zij modder, doch voor een goed gedeelte slechts van de eene naar de andere plaats in de kalie zelve — met het leegscheppen gaat er dikwerf even sooveel buiten als op de kaai — maar als dit plan gevolgd wordt, mits men dan ook voedsel aan de stookkamer van den moddermolen verschaffe, zullen de kosten die er aan besteed worden gewis door niemand worden geraakt, integendeel, omdat de maatregel afdoende zal zijn, algemeene toegeniching erlangen.

Als men zich de moeite heeft getroost, om het tachtigtal trappen van den Uitkijk te beklimmen, vindt men die wel belovend door het schoone tooneel, dat men daar aanschouwt. Een mastbosch van schepen versiert de reede, dat te aangenaam is, sedert men de laatste zes maanden de reede bijna altijd ledig zag. Gedeeltelijk wordt echter het nitsigt door een bamboezen staketsel be- sekt, en men vraagt of het waar is, dat als dat bamboezen omhul- gel word weggenomen, het publiek van Batavia en de vreemdelin- den die van alle oorden der wereld komen, eene imitatie van den toren van Pisa zullen te zien krijgen?

K.

Noord-Americaansche burgeroorlog.

De *New-York Herald* van Mei 1858 liet zich aldus over zijne land- genooten uit.

Wat van New-York geldt, geldt van het gansche land. Rijk te wor- den zonder arbeid, dit is thans het groote doel der menigte; fraaije huizen, fraaije equipages, fraaije kleederen, zijn de drijfveren van het maatschappelijk leven. Voor miljoenen aan goederen om te zetten, en papieren te koop, nieuwe uitvindingen en spoorwegen daar te stellen, is de hoofdbesigheid van honderdduizenden. De handenarbeid rust daarentegen geheel in de handen der Imigran- ten; deze maken onze spoorwegen, bouwen en versieren onze huizen, terwijl jong America zich bezig houdt met spelen, ja dik- werf slechts met wederregtelijke dingen. Revolvers worden aller- wege gedragen en zonder schroom gebruikt. Dieven en moorde- naars zwerven rond in onze uitspanningsoorden. Reeds kan men des nachts zonder angst de deur niet meer uit en de afschuwelijk- ste moorden spotten met den arm der gerechtigheid. Onze gevan- genissen zijn te klein geworden en het schijnt of bijna van het Lynch gerigt alleen regt is te verwachten. Onze wetten zijn spin- newebben—geld doet alles—besteeft den regter, ja werft zelfs de po- lieie als heelers. Onderzoekingen en valscheingen zelfs, van staatsambten, zijn aan de orde van den dag. De openbare kas- sen moeten streng bewaakt worden, en ongestraft breekt de dief des nachts bij de privaathuizen in. Onze inrigtingen van onderwijs en weldadigheid dienen slechts tot vuile privaat-doeleinden. On- wetzige kies-biljetten ontwijden de politieke stembussen, de boden der lokalen zijn omkoopbaar, en dikwijls zijn onze volkavertegen- woordigers voor omkoopning vatbaar. Wordt er een onderzoek in- gesteld, het lost zich in blaauwen rook op en terwijl eenige ker- ken met goud en silver zijn behangen, ontbreekt het honderd duiz- enden aan een godshuis om hunne stille aandacht te wijden. — De godsdienst is verbasterd even als het politiek en maatschap- pelijk leven.

Er zijn drie jaren verlopen sedert het bovenstaande in Noord- America werd geschreven en men ziet dat land, waarmede zich „the fore- most of all nations” achte, in een burgerkrijg gewikkeld en dat waar- om? uit louter overmoed, geenszins om een beginneel. De noordelijke Staten hebben de Zuidelijke niets wegens de slavernij te verwijten. Het is voldoende aangetoond hoe in de Noordelijke havens deel- genooten zitten van de katoenplantadjes van het Zuiden; het is te overbekend met welke soort van afschuw een gekleurde in het Noorden wordt behandeld en gemeden. Les extrêmes se touchent—naast de grootste deugd vindt men het toppunt der ondeugd. Al wie America bezoekt heeft zal moeten erkennen dat er ontzettend veel goeds gevonden wordt en dat met eene mate van ont- wikkeling die alleen door groote vrijheid kon geboren worden, doch daarentegen hebben de ondeugd en de boosheid eene hoogte en een onbeschaamdheid verkregen die nergens wordt geëvenaard, en dat element is zoo sterk geworden dat het een uitweg zoekt: de baldadige jongen wil zijne krachten toonen: vol overmoed, door begeerlijkheid geprikkeld en verhoogd, slaat men de handen aan elkaar, en voor de Verenigde Staten van dat Noord- America is wellicht niet beter te wenschen dan dat men elkander maar eens deuchtig afklopt, zonder dat er anderen tusschenkomen, en dat op die wijze het land van eene partij heethoofden, die alle rigtige orde van zaken schuwen en haten, worde gezuiverd. De slaver- nij dient tot voorwendsel en men ziet hoe die in elken staat eene partij vindt, in den een meer dan in den ander; het slavernij-sys- teem zal er mede gemoeid zijn, en dat bepaalt zich geens- zins alleen tusschen de Noordelijke en Zuidelijke Staten, het is een algemeen strekt tusschen de goede en de slechte bevolking van de geheele Verenigde Staten en het zal wellicht niet ver van de waarheid zijn, a priori aan te nemen, dat waar men vóór het slavernijstelsel strijdt, ook daar het element der boosheid de overhand boven de deugd heeft.

K.

MARINE-AANGELEGENHEDEN.

Tijdens het verblijf van Zr. Ms. schroefstoomschip *Citadel* van Antwerpen te Delhi, zijn de schipbreukelingen van het in de Tor- res straat verongelukte Nederlandsche barkschep *Makasser*, kapi- tein de Boer, door den bevelhebber van dat stoomschip, de kapi- tein luitenant ter zee G. P. J. Moessel van het nood ge voorzien en hebben daarna de reis met eene particuliere stoomgelegenheid naar Java vervolgd.

De twee sloepen waarmede deze ongelukkigen Delhi hebben be- reikt, zijn met den daarin nog aanwezigen inventaris door de *Ci- tadel* van Antwerpen naar Ambon medegevoerd. Eene derde sloep, waarin zich een stuurman en vier inlandsche matrozen van ge- noemde bark bevonden, is op reis van de Torresstraat totaal ver- ongelukt.

Den 23sten is van het alhier ter reede liggende wachtschip *Palembang* overgeplaatst aan boord van de ter Westkust van Su- matra gestationeerde korvet *Palas*, de officier van administratie 3de klasse A. J. Looijen, ter vervanging van den officier van administratie 2de klasse H. F. X. Strengnaerts, die ter nadere beschikking op de *Palembang* overgaat.

Eerstgenoemde heeft zijne bestemming met de particuliere stoom- boot *Makasser* opgevolgd, terwijl laatstgenoemde zal later met Zr. Ms. schroefstoomschip *Groningen* zal doen.

Van het wachtschip *Juno* te Soerabaja is de officier van ge- zondheid 3de klasse J. de Clercq Zubli met den 27sten dezer over- geplaatst aan boord van Zr. Ms. schroefstoomschip *Bali*, behou- rende tot de zeemagt bij de expeditie in de Zuid- en Ooster-afdeeling van Borneo en gaat van laatstgenoemden bodem op het wachtschip *Palembang* over, de officier van gezondheid 2de klasse J. Lamie. Beide officieren volgen met particuliere stoomgelegenheid hunne bestemming op.

NEDERLANDSCH-INDIE.

BATAVIA.

De ontscheping van het detachement, waarvan wij bereids in ons vorig nummer melding maakten, heeft ten gevolge van het ongewone en slechte weder eene aanmerkelijke vertraging ondervonden.

Naardien de prauwen voor het debarquement be- stemd door de windvlagen waren uiteen gedreven, heeft men de toevlugt moeten nemen tot tambangans, zoodat de troepen eerst te tien uren des avonds aan wal gestapt zijn.

Ware het niet wenschelijk dat het Militair Departement ter voorkoming van vertraging of ongelukken, den stoomer *Tjiliwoeng* tot het doen van debarquemen- ten inhuurde?

De per laatste mail overgebragte tijding van het overlijden van den kolonel F. H. Koster was voorzeker een der onaangenaamste, die menig officier van ons leger treffen kon.

En geen wonder!

In hem heeft het leger een zijner kostelijkste sieraden verloren. Overal en altijd blonk hij uit; zoowel op de akademie, als in de gewone korpsdienst, als te velde, als achter den schrijfflessenaar, als in het maat- schappelijk verkeer. Wie, die hem van nabij heeft ge- kend, merkte niet dadelijk op zijne degelijke kennis, zijne buitengewoon vlug en helder oordeel, zijne groote energie?

Wie van hen brengt geene hulde aan de wijze, waarop hij zijne talenten in toepassing bragt en aan zijn aangenaam en human karakter? Bij de 3e Ba- liesche expeditie schitterde hij in het bijzonder door een moedig en beleidvol gedrag.

Dikwerf gaf hij bewijzen van zijne verhevenheid van geest, die vooral uitkwamen in de laatstelijk door hem vervulde betrekking van chef van den generalen staf.

Hij scheen steeds geheel door eigen licht en behoefde den glans van anderen niet, maar stelde er steeds prijs op anderen door zijn licht eenigen glans te schenken.

Bij dat alles was de kolonel Koster hoogst beschei- den. Van daar dat er nog menigeneen wordt gevonden, die met zijne groote hoedanigheden onbekend is, maar daarom zal zijne nagedachtenis zijn nagelaten vrienden en bekenden des te dierbaarder blijven.

(Medegedeeld.)

Aangekomen Vreemdelingen.

VAN 23 TOT 26 JULIJ 1861.

MARINE HOTEL. Marinkelle, van Onrust. — Gerth van Wijk, van de Reede.

HOTEL DER NEDERLANDEN. Stelijes, van Batavia. — Middleton, van Soerabaja. — van Krieken, van Idem. — Schultz, van Samarang. — v. d. Moesen, van Amboina. — Slegt, van Soerabaja.

JAVA HOTEL. Ermerins, van Nederland. — van der Harst, van Idem. — de Rochemont, van Idem. — Vogelsang, van Idem. — C. Kneepens, van Idem.

HOTEL WILLEM II. A. Hamwijk, echtgenoot en 5 kinde- ren, van Rotterdam. — J. de Jong, van Idem. — Blogg en 2 kinderen, van Muntok. — G. C. van Gogh, van Singapore. — C. Veltkamp, van Japan.

HOTEL DE L'UNIVERS. B. H. Merghart en dochter, van Batavia. — Martin, van Idem. — C. Knieper, van Idem.

Aangekomen Passagiers te Batavia.

van 24 tot 26 JULIJ 1861.

Met het Ned. schip Hugo Grotius, Kapt. T. Vogelsang, qq, de heer C. Knieper van Rotterdam.

Met het Ned. Ind. stooms. Koningin der Nederlanden, Kapt. E. Lewis, de Onder-Intendant van der Maesen, de bh. F. L. Schultz, Haasman, F. G. A. van Delden, Robbio, Middleton, S. Robinson, W. Denis, Mejufvrouw Brinkhuijzen en Z. M. troepen van Soerabaja via Samarang.

Bantam. — Op den 19den Julij werd in deze residen- tie omstreeks half vijf uur des namiddags, twee kort op elkander volgende vrij sterke schokken van aard- beving gedurende 8 à 10 seconden gevoeld, hebbende eene horizontale rigting van het Zuid-Oosten naar het Noord-Westen, zonder dat daardoor evenwel eenige scha- de aan gebouwen als anderszins werd aangerigt.

Kort na die aardbeving heeft het den ganschen avond tot laat in den nacht zwaar geweerlicht.

Lampongsche Districten. — Volgens berichten van den 10den Julij jl. kan de pokken-epidemie in de afdeeling Boemi-Agong als geheel geweken worden beschouwd, weshalve de vroeger derwaarts in commissie gezonden officier van gezondheid Le Rutte op den 3den Julij jl. die afdeeling heeft verlaten.

Palembang. (Junij.) — Uit de binnenlanden werden ter hoofdplaats aangebragt: 3545½ pikols rijst, 1404½ pi- kols padi, 786 pikols katoen, 78 pikols getah-karit en 123 thails goud.

Voor rijst werd besteed per pikol: voor 1ste kwa- leit f 4.30, terwijl de prijs der katoen tot f 8 per kol steeg.

De pokziekte maakte voortdurend vele slagtoffers onder de inlandsche bevolking, ofschoon zich minder vallen voordeden dan in de maand Mei.

Het geval lijders bedroeg 203 personen, waarvan over leden 31 en herstelden 56, zoodat in behandeling ble- ven 116 personen.

Binnenlanden. **Beneden-divisien.** — Ook in de ben- den-divisien is het aantal poklijders vermindert. Do- het bestuur werden bij voortdurend geneesmiddelen ver- strekt en zooveel mogelijk voorzorgsmaatregelen ge- men tegen de uitbreiding der ziekte.

De rijstogst kan als afgeloopen worden beschouwd en is algemeen gunstig uitgevallen.

In zekere streken hebben de aangeplante tweede g- wassen veel geleden door de laatste bandjirs, waardoor uitgestrekte, laag gelegen kapas- en wijden velden ove- stroomd en gedeeltelijk verwoest zijn geworden.

In de beneden Moesi werd ter hoogte van de do- soen Poelo Karto de postprauw door een krokod- aangevallen.

Luidens de berichten werd de Moesi in den laatste tijd tot en boven Sekajoe door krokodillen weder ze- onveilig gemaakt. Zoo werd de Gindo van Loempata in zijne prauw nabij zijne doesoen door een krokod- aangevallen.

Een inwoner van Mangon werd tusschen de doesoen- Karang Anjir en Karang Waroe door een krokodil aan- gevallen en bekwaam daarbij eene woud aan de kni- Te Sekajoe werd een inwoner van de doesoen op een- glogor door een krokodil vervolgd. Hij ontvlugtte na in tijds.

Te Sedjagong werd een Palembangster door een kro- kodil van de grol weggehaald en te Samampir een inwoner van de doesoen Mandi Angien, die aldaar door- trok.

Boven-divisien. Uit de Lamatang-Oeloe werden voort- durend gunstige berichten ontvangen. De rust bleef aldaar ongestoord en de onderwerping der nog onwillig geble- ven huisgezinnen ging steeds vooruit.

De oogst der sawahvelden was grootendeels afge- lood en over het algemeen voordeelig uitgevallen, zo- dat thans ruim voedingsmiddelen voorhanden zijn, ter- gevolge waarvan eene daling in de prijzen voor rijst en padi ontstond.

De handel met de Passumah werd steeds levendige- en zal waarschijnlijk, nadat de vrees voor de pokziek- te geheel zal zijn geweken, terwijl alle verwikkelin- gen met dat landschap is opgeheven, zich aanmerkelijk uitbreiden.

Den 20sten April marcheerde eene patrouille, sterf 30 pradjorits onder de leiding van het ijverige divi- sie-hoofd Kiagoes Mohamad Akiel van Lahat naar de Boekit Notong in de Goemaj Oeloe, alwaar zich de hoofd- muitelingen Krio Tadjiem en Anak Dalm Badian, ge- wezen hoofd van de doesoen Endikat, benevens de be- kende roover Goena met eenigen aanhang ophielden.

In den nacht van 22 op 23 Junij in hunne koeboean- overvallen, werden gevangen gemaakt Krio Tadjiem en Goena, benevens de Kikimmers Bendar en Djenassan terwijl anak Dalm Badian doodelijk werd getroffen en nagenoeg onmiddellijk aan zijne wonden overleed.

In de afdeeling Tebing Tinggi was alles rustig.

De aanplant van tweede gewassen had in de Redjan- overal plaats gehad. Het werk n aan de wegen ging aldaar goed vooruit. De weg over de Barissan was to- op 2000 ellen van den top gevorderd en zal dus wel- dra voltooid zijn.

Ook in de Ampat Lawang, de Ogan-Oeloe en Kom- mering-Oeloe ging de bevolking steeds voort met he- aanleggen en verbeteren van wegen.

In de meeste der boven-divisien hebben zich geval- len van pokken voorgedaan. De ziekte heeft echter aldaar voor alsnog geene groote uitbreiding verkregen.

Van Djambi en Moeara-Kompeh werden geene berig- ten van bijzonder belang ontvangen.

Op de hoofdplaats en overal elders heerschte aldaar- gewenschte rust.

Banka (Junij.) — De gezondheidstoestand der Inland- sche en Chinesche bevolking was gedurende de maand Junij schier overal bevredigend. Echter heerschten catharrale koortsen met diarrhee in het batinschap Boe- kit onder Pangkalpinang, alwaar van de 150 lijders op het einde der maand 18 hersteld en slechts 2 overle- den waren.

De revaccinatie der bevolking werd met ijver voort- gezet.

De inlandsche bevolking hield zich onledig met het- aanleggen der ladangs.

De vooruitzigten der tin-productie waren zeer gun- stig. Voortdurend vallende regens voorzagen de mij- nen overvloedig van water.

Den 4den Junij verliet Z. M. stoomschip *Madura* de reede van Muntok, om Palembang en de oostkust van Sumatra te bezoeken.

Dienzelfden dag arriveerde Z. M. opnemings-vaartuig *Pylades*, na eene opname van het in de nabijheid van Muntok gelegen vaarwater verrigt te hebben.

De gouvernements telegraaf stoomer *Draak* arri- veerde te Muntok den 3den en vertrok weder den 13den om de herstelling van den telegraaf-kabel voort te zetten.

In straat Gaspar hebben zich zeeroovers vertoond; zij zijn met Bilitonsche prauwen slaags geweest, waar- van zij een vermeersterd en de opvarenden weggevoerd hebben. Onmiddellijk werd daarvan mededeeling gedaan aan den kommandant van Z. M. oorlogsstoomer *Madura*, welke zich te Palembang bevond.

De ingenieur 3de klasse der mijnen P. H. van Diest heeft eene geologische opname van het distrikt Mera- wang begonnen.

Aan inkomende en uitgaande regten is gedurende de maand Junij 1861 ontvangen de som van . f 411.85 en in Junij 1860 . . . . . f 3,190.21.

Alzoo minder in Junij 1861 . . . . . f 2,778.36

De regten gedurende de 6 eerste maanden van 1861 ontvangen bedragen . . . . . f 21,950.76 en in 1860 over een gelijk tijdvak . . . . . f 11,834.74

alzoo meer in de 6 eerste maanden van 1861 f 10,116.08

Riouw (Junij). — De overgave van het bestuur der residentie door den met verlof naar Nederland gaanden resident J. H. Tobias, aan den in zijne plaats benoemden resident E. Netscher had plaats op den 1sten Junij, welke plegtigheid door den onderkoning van Riouw en Onderhoorigheden werd bijgewoond. Zoodat om den assistentresident van Siak Sri Indrapoera, M. J. A. Arnold, in zijne afdeeling te installeren, als om persoonlijke kennis van den Sultan en de grooten des lands te verkrijgen, vertrok de resident van Riouw op den 12den Junij derwaarts aan boord van Z. M. stoomschip *Samarang*, kommandant luitenant ter zee 1e klasse J. L. Nierstas, vergezeld van 3 kruisboten, naar de Natuna, Anambas en andere eilanden ten N. O. van den Riouw archipel gelegen.

De marktprijzen op ultimo Junij waren, als volgt:

Gambir, 1ste soort per pikol	10.36
idem 2de	8.40
Peper (witte)	25.65
idem (zwarte)	13.12
Rijst (gemiddeld)	6.75
Varkensvleesch	26.75

400 Mexic. dollars = f 268.

Wester-afdeeling an Borneo. — Op den 8sten Julij werd te Pontianak van Montrado het bericht ontvangen, dat zich bij Soengi Doeri eene geduchte rooversvloot, bestaande uit 15 groote en kleine praauwen, had vertoond, en de zeeschippers de vermetelheid hebben gehad de gouvernements bandong (transport vaartuij), gestationeerd aan de monding der rivier, te nemen en te plunderen, terwijl zij tot drie malen toe hebben getracht binuen te komen, doch door de goede houding van den controleur en van den militair kommandant telkens weder waren afgetrokken. Het bandongsvolk schijnt, zwichtende voor de overmacht, dadelijk de vlucht te hebben genomen. Geen hunner heeft daarbij ietsel bekomen.

Terwijl men dat bericht van Soengi Doeri afzond, werd aldaar in de rigting van Rajia kanonvuur gehoord, zoodat te veronderstellen was, dat ook daar de bevolking was aangevallen, en het gouvernements zoutpakhuus op die plaats in gevaar was. De assistentresident van Montrado, die zich op het eerste bericht met 50 soldaten, gekommandeerd door een officier van het garnizoen aldaar, naar Soengi Doeri had begeven, beraamde toen middelen, om de bevolking te Rajia ter hulpe te snellen.

Een uur na de ontvangst der tijding te Pontianak kwam de resident met het stoomschip de *Kapoeas* van Soekadana terug, die onmiddellijk gelaste stoom op te houden, en den militair kommandant verzocht een detachement van 25 soldaten, gekommandeerd door een officier, daarop te doen overgaan; slechts een uur daarna stoomde men naar buiten. De gezaghebber had in laatste togt zoodanig interigten, dat hij bij het aanbreken van den dag, hetzij te Soengi Doeri of wel te Soengi Rajia den roovers op het lijf kon vallen.

De *Kapoeas* kwam den 11den Julij des middags om 4 uren te Pontianak terug, na tot kort bij de Natoena-eilanden gestoomd te hebben, doch de roovers waren, begunstigd door Z. W. winden, haar te ver vooruit. Door gebrek aan kolen en ook vooral, omdat hij zich niet verder in de Chinesche zee mogt wagen, heeft hij daar de vervolging moeten staken.

De kruisboot no. 20, mede in die wateren kruisende, had geen roovers gezien; doch van een der eilanden 7 personen, op de Natoena-eilanden thuis behorende, die door de roovers aangevallen, zich zwemmende hebben gered, opgenomen; zij zijn door de *Kapoeas* te Pamangkut volgens hun verlangen aan wal gezet.

Nadat de *Kapoeas* zich te Sambas van kolen had voorzien, is hij ten tweeden male noordwaarts gestoomd en wel tot in het gezigt van Tandjong-Api en het eiland Merindan, doch ook dit maal weder zonder gevolgen.

Een nader bericht van den controleur van Soengi Doeri meldt, dat de rooversvloot heeft bestaan uit 8 groote en 8 kleine vaartuigen. De roovers waren te Soengi-Rajia niet aan wal geweest, maar hadden op een eiland in die buurt (Semissabb) twee vrouwen en een man geroofd, mitgaders een buit gemaakt ter waarde van f 5000, voorts had hij tijdingen, dat er nog eene vloot van 30 vaartuigen in aantogt was, zoodat men de reeds afgetrokken slechts als verkenningstroep konde beschouwen.

Tusschen Soengi Doeri en Rajia moet door den controleur Halkema, bijgestaan door eenige Maleijers en Chinezzen, eene rooverspraauw genomen zijn, hetgeen een roover het leven zou e gekost hebben.

De noodige maatregelen zijn genomen om aan verdere aanvallen van roovers tegenstand te bieden; alle beschikbare vaartuigen kruisen op de kust, terwijl op die plaatsen, welke openliggen, en door de roovers waarschijnlijk als plaats van aanval zouden worden gekozen, de noodige militairen zijn gestationeerd.

(Jao. Ct.)

OFFICIELE BERIGTEN.

Bij beschikking van Zijne Excellentie den Minister van Koloniën, van den 9den Februarij 1861, litt. A, no. 3, is aan den Oost-Indischen ambtenaar, met verlof in Nederland, H. Bernard, gewezen zout-verkoop-pakhuismeester te Cheribon, verleend eene verdere verlenging van verlof voor den tijd van zes maanden.

Bij beschikking van Zijne Excellentie den Minister van Koloniën, van den 22sten Februarij 1861, litt. A, no. 10 is aan den Oost-Indischen ambtenaar, met verlof in Nederland, D. W. Schiff, laatste referendaris ter algemeene secretarie, verleend eene verlenging van verlof voor den tijd van zes maanden.

Civiel Departement.

Ontslagen:

Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, wegens ziekte, met behoud van regt op pensioen, de ondermeester aan de hervormde weeshuis-school te Samarang, A. C. Pietersen.

Benoemd:

Tot derden kommissie bij de directie der producten en civiele magazijnen, de eerste klerk bij die directie C. J. H. Jacobs.

BIJ DE AFDEELING ALGEMEENE BOEKHOUDING VAN DE DIRECTIE VAN FINANCIËN.

Tot hoofdkommissie, de eerste kommissie J. C. Hemler.

Tot eersten kommissie, de tweede kommissie F. M. Samuels.

Tot tweeden kommissie, de klerk J. P. Mitter.

BIJ HET COLLEGE VAN CURATOREN VAN HET GYMNASIUM WILHEM III.

Ontslagen:

Op zijn verzoek, eervol, wegens vertrek, als lid, de hoofdingenieur voor het stoomwezen in Nederlandsch-Indië, F. van Vollenhoven, onder dankbetuiging voor de door hem als zoodanig bewezen diensten.

Benoemd:

Tot lid, de hoofd-ingenieur voor de geographische dienst in Nederlandsch-Indië, dr. J. A. C. Oudemans.

BIJ DE SUBCOMMISSIE VAN ONDERWIJS TE MADJOEN, VOOR DE SCHOOLZAKEN TE NGAWI.

Ontslagen:

Eervol, wegens vertrek, als lid H. H. G. Peltzer, kapitein der infanterie, onder dankbetuiging voor de door hem als zoodanig bewezen diensten.

Benoemd:

Tot lid J. A. James, officier van gezondheid der tweede klasse.

Militair Departement.

Ontslagen:

Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, met behoud van aanspraak op pensioen, de magazijnmeester bij het kledingmagazijn te Padang, (militair ambtenaar der tweede klasse) L. Tieselink.

Benoemd:

Tot magazijnmeester bij het militair afdeeling-kledingmagazijn te Padang (militair ambtenaar der tweede klasse), de militaire ambtenaar der tweede klasse S. J. Slier, thans kommissie bij den artillerie constructie-winkel te Soerabaja.

Tot kommissie bij den artillerie constructie-winkel te Soerabaja (militair ambtenaar der tweede klasse), de militaire ambtenaar der tweede klasse R. H. Reijneke, thans tijdelijk belast met de betrekking van adjunct bij het tweede bureau der genie-directie.

Marine Departement.

Goedgekeurd:

dat door den Chef van het bejaar over de gouvernements schoeners en kruisboten.

Is belast:

Als aanstaand gezaghebber van de gouvernements stoomer *Telegraaf*, met het toezigt over de werkzaamheden en de gereedmaking van dien bodem, de gezaghebber der gouvernements marine W. Huisman, als gezaghebber van de schroefschoner de *Draak* gedetacheerd bij de dienst der gouvernements telegrafen.

ADVERTENTIËN.

POSTKANTOOR.

De Directeur der Posterijen herinnert bij deze belanghebbenden, dat de eerste mailstoomer in Augustus den 1sten zullende vertrekken, de brievenpakketten daarmede te verzenden, bij het Postkantoor te Weltevreden zullen worden gesloten op

Woensdag den 31sten Julij aanst:

des avonds te 8 uren, voor *Europa, Britsch-Indië, China*, enz. enz., benevens voor *Bangka, Palembang* en *Riouw*.

Op Donderdag den 25 dezer zullen postpakketten worden gesloten voor

de Lampongs,

te verzenden met de stoomboot *Palembang* Pakket gezagvoerder J. Scheel.

De daarvoor bestemde Brieven kunnen dien dag worden bezorgd te Weltevreden tot 's avonds 5 uur, in de stad tot 4 uur.

Op Dingsdag den 6den Augustus a. s. zullen postpakketten worden gesloten voor

Makassar, Timor-Keepang,

Delhi en de Molukken.

te verzenden met een der stoomschepen van *W. Cores de Vries*.

De daarvoor bestemde brieven kunnen dien dag worden bezorgd te Weltevreden tot 's avonds om 5 uur, in de stad tot 4 uur.

Op Woensdag den 7den Augustus a. s. zullen Postpakketten worden gesloten voor

Biliton, Pontianak en Singkawang,

te verzenden met een der Stoomschepen van *W. Cores de Vries*.

De daarvoor bestemde Brieven kunnen dien dag worden bezorgd te Weltevreden tot 's avonds 5 uur, in de Stad tot 4 uur.

De directeur der burgerlijke openbare werken brengt ter kennis van belanghebbenden, dat hij op Maandag den 5den Augustus 1861, des voormiddags te 10 uren, ten zijnen burele op het paleis te Weltevreden overeenkomstig het reglement in staatsblad 1829 no. 67, onder nadere goedkeuring, eene openbare aanbesteding zal houden voor de levering te Soerabaja van 900 stuks granietblokken, lang 1,50, breed 0,96 en dik 0,30 Nederlandsche el.

De voorwaarden dier aanbesteding liggen voor belangstellenden ter lezing ten burele voormeld en ten kantore van den resident van Soerabaja.

Gadinghebbenden worden uitgenoodigd hunne inschrijvingsbilletten behoorlijk verzegeld vóór het opgemaakte tijdstip van aanbesteding ten burele van den Directeur in te zenden en om wijders bij de aanbesteding tegenwoordig te zijn of zich daar bij naar behooren te doen vertegenwoordigen.

Debiteuren aan het vendu-departement alhier, over de maand Maart 1861, worden bij deze herinnerd, dat de aansuivering van hun debet uiterlijk vóór ultimo deser ten vendu-kantore moet geschieden, wanneer zij zich tegen geregtelijke vervolgingen wenschen te vrijwaren.

Op Woensdag den 14den Augustus a. s., des voormiddags te 10 uren, zal door den onder-intendant der 1ste klasse in de 2de militaire afdeeling, ten zijnen burele publieke uitbesteding gehouden worden voor de

Levering van Harnachements-

voorwerpen,

ten behoeve van het militair-departement.

De voorwaarden zoowel als de standmodellen zijn, zon- en feestdagen uitgezonderd, dagelijks van 8 tot 2 uren voor belanghebbenden ter inzage en benigting op het bureau van genoemde autoriteit.

Op Maandag den 12den Augustus a. s. des voormiddags te 10 uren, zal door den onder-intendant der 1ste klasse in de 2de militaire afdeeling, ten zijnen burele publieke uitbesteding gehouden worden voor de

Levering van Toldoek,

ten behoeve van het militair-departement.

Voorwaarden zoowel als monsters zijn, zon- en feestdagen uitgezonderd, dagelijks van 8 tot 2 uren, voor de belanghebbenden ter inzage en benigting op het bureau van genoemde autoriteit.

De resident der Fremder-Regentschappen maakt mits deze bekend, dat op Donderdag den 12den September aanstaande, des voormiddags te 10 uren, voor het residentie-kantoor te Tjandjoer, op het gewoon crediet van drie maanden en tegen betaling met het wettig betaalmiddel van den staat, in het openbaar aan den meestbiedende zal worden verkocht: eene hoeveelheid van ontrechts

3061 tjaings Radie.

afkomstig van de voormalige particuliere landen Soekaboemie en Tjipoetrie, en zulks op de navolgende voorwaarden:

1. dat de verkoop sal geschieden bij kavelingen van 25 tjaings van 200 bosten ieder, of zoo veel meerder als de inhoud der pakhuizen sal bedragen.
2. dat de radie door de koopers voor hante rekaming in die pakhuizen worde ontzangen; — dadelijk na den verkoop, voor risico der koopers in de pakhuizen ligt en met eigen middelen zal moeten worden afgehaald, uiterlijk binnen drie maanden na den dag van verkoop, op verbeurte eener boete van f 2: — per tjaing, voor elken dag na dien termijn.

De resident van Japara maakt bij deze bekend, aan geëxamineerde en beëdigde landmeters:

10. dat vele personen, die wenschen ingevolge de ordonnantie van Zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië, van den 12den Janij 1861 (Staatsblad no. 45), verzoek te doen, om in eigendom of regt van opstal te verkrijgen, gouvernements gronden, die zij thans in gebruik hebben, de tusschenkomst van den resident hebben ingeroepen, op dat bevoegde landmeters herwaarts komen, tot het doen van opmeting dier gronden.
20. dat zch te Pattie, Joana, Koedoes, Japara en Welohan vele, bij particulieren in gebruik zijnde gouvernements gronden zich bevinden, en het te veronderstellen is dat vele, zoo niet alle gebruikers dier gronden, om de erlanging van die gronden verzoek zullen doen, en alsoo zullen noodig hebben, ze te doen opmeten.
30. dat de uitbreiding, welke als een gevolg van de inhoofde dezes vermelde ordonnantie zal ontstaan, in werkzaamheden, waarvoor een gouvernements landmeter noodig is, de inkomsten dier betrekking vermoedelijk voortaan op eene som van f 600: — 's jaars en meer zullen komen.

Wordende alsau, in verband daarmede nogmaals herhaald, de reeds in het jaar 1858 gedane oproeping van geëxamineerde beëdigde landmeters, die wenschen benoemd te worden tot gouvernements landmeter in de residentie Japara, met verzoek, om zich daartoe te wenden tot hem resident, onder overlegging hunner akte van examinatie en beëdiging.

De betrekking van gezworen landmeter 1ste klasse te Soerabaja vacant zijnde, zoo worden zij, die daarvoor in aanmerking wenschen te komen, uitgenoodigd zich per rekest te wenden tot den resident van Soerabaja, onder overlegging van de bij staatsblad 1857 no. 18, bedoelde bewijzen van bekwaamheid.

Bij de op te rigten ambachtschool te Soerabaja, bestaat gelegenheid tot plaatsing van:

Een direktuur, op een maandelijksch traktement van f 500: —, met vierdriejaarlijkse traktements-verhoogen van f 50: —, 's maands.

Een 1sten onderwijzer, op een maandelijksch traktement van f 300: —, met viertweejaarlijkse traktements-verhoogen van f 25: — 's maande.

Een 2den onderwijzer, op een maandelijksch traktement van f 200: —, met viertweejaarlijkse traktements-verhoogen van f 25: — 's maands.

De vereischen voor die betrekkingen zijn: bekwaamheid tot het geven van onderwijs in de stel-, meet- en teekende, de goniometrie, trigonometrie, de werktuig-, schei- en natuurkunde, alsmede in de vakken van het lager onderwijs.

Persoonen welke zich geschikt achten en genegen zijn tot vervulling van een der bovengenoemde betrekkingen, worden verzocht zich met franko brieven en onder overlegging der noodige bewijzen van bekwaamheid en goed gedrag, voor ultimo Augustus aanstaande te wenden tot den raad van toezigt der op te rigten ambachtschool te Soerabaja, bij welk ligchaam wijders inlichtingen zijn te bekomen.

Mogt zulks noodig worden geacht, dan zullen de kandidaten zich aan een later te bepalen examen moeten onderwerpen.

Vendutien.

Maandag 29 Julij

Voor het woonhuis van den Heer Varenkamp door van Slooten, Morgan & Co.

en
Paardenvendutie door J. Speet.

Dingsdag 30 Julij

Voor het commissiehuis van Gebrs. Roselje & Co.

Woensdag 31 Julij

Voor het commissiehuis van Abeelen, Dennison & Co.

Donderdag 1 Augustus

Voor de toko van den Heer S. D. Brandon door Cassalette & Co.

Vrijdag 2 Augustus

Voor het commissiehuis van J. Speet.

en
Houtvendutie door Cassalette & Co.

Huis-Kollecte.

Op Maandag den 29 Julij, om de oost, buiten de stad, elfde gedeelte, bevattende Bazaar Senin, Parapatian, met den gang Kwint en den Gang Mendjangan, tot aan het Koningsplein en het Land Menteng, den nieuwen weg achter het Koningsplein en gang Kabon Siri, de Heer L. F. Vaillant.

Het Kollegie van Diakenen der Evangelische Gemeente te Batavia

C. DE WAAL, Praeses,

Ter Ordonnantie van hetzelfde

G. R. C. HAGEMAN, Scriba

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

NEDERLAND.

In antwoord op een artikeltje uit de *Gron. Cour* over de inwer king van de Maan op het weder, lezen wij van B. B. het volgende in de *Utr. Ct.*:

Niemand heeft zich ijveriger aan de dienst der maan (in meteorologisch opzigt) gewijd dan steller dezes. En toch beloofde zij hem zoo slecht en wilde zij hem de kennis van haren invloed slechts ter nauwernood onthullen. Een geringe werking op de warmte mogt hij bespeuren, maar toch zoo zwak, dat hij ze zou betwijfeld hebben, als hij niet te voren bewezen had, dat die werking er moest zijn. Evenzoo meende hij, uit zestig jaren slechts, iets omtrent invloed op de windrigting, misschien alleen voor de kusten geldende, op te maken; niets op de helderheid. Jegens anderen is de maan even ongevoelig. Het is waar, professor Marcet onderzocht slechts zestig jaren, maar toch ook hij vond niets, ja minder dan niets, want wat hij vond is onmogelijk

geheel waar, daar er beweringen in voorkomen, die elkander opheffen. Daarom heb ik het vroeger ook niet noodig geacht, die onderzoeken te vermelden. Maar nu er een artikel over werd gevonden in de *Utrechtse Courant*, die met het Kon. Ned. Met. Instituut in verband staat, nu moet ik den lezers dier courant toch verzoeken, dat artikel eens te herlezen: dat de invloed der maan op het aantal regendagen en op de hoeveelheid regen geheel (sic) als nul te beschouwen is, dit meenden Eisenlohr, Bouvard en de ondergeteekende niet; dat het weder gewoonlijk (indien men de de daar gegeven waarschijnlijkheidsgedaten verstaanbaar uitdrukt) eens van de 8 malen, doch een paar dagen na nieuwe en vollemaan eens van de 7 malen verandert, dan moet ik eerst vragen, welk waarnemer zulk een gering verschil kan onthouden of opmerken, wat dan toch veranderen is en of men nooit den een heeft hooren beweren, dat het weder veranderd was, terwijl de ander zeide, dat er wel eenige weiging tot verandering was en een derde, dat hij het niet merken kon! Slechts eens in een jaar behoeft zoodanig eene verandering tot niet-verandering gemaakt te worden en het resultaat is verdwenen. En dan nog nu eens veranderen ten goede, dan eens ten kwade. Neen, mijne godin is zoo wispelturig niet.

BELGIE.

Brussel, 2 Junij. Het hof heeft ons verlaten. Als gewoonlijk geeft de reis des konings ditmaal door den graaf van Vlaanderen vergezeld, naar Londen, aanleiding tot eene menigte gissingen, daar het schijnt, dat koning Leopold geen stap zonder politieke beteekenis mag doen. Dat nu de politiek geheel vreemd aan zijne tegenwoordige reis is, wil ik niet beweren; trouwens is het bekend dat het kabinet van St. James gaarne ingevingen van 's konings rijp oordeel ontvangt; even zeker is het echter, dat de meeste beweringen daaromtrent wel zeer nadere bevestiging behoeven, b. v. die, volgens welke het hoofdloof van 's konings reis naar Londen zijn zou... eene verzoening tusschen Engeland en Pruisen, wegens de aanglegenheid van den kapitein-boxer Macdonald; in zoo verre misschien is dit beweren juist, dat de koning andere, gewigtiger aangelegenheden tusschen beide groote mogendheden tot bemiddeling tracht te brengen, aangelegenheden, nopens welke stand de kwestie Macdonald tot thermometer kan strekken. — Een ander beweren, volgens hetwelk een huwelijksplan zou bestaan van den graaf van Vlaanderen met eene Portugesche prinses, of, volgens anderen, met prinses Annunciata, zuster van koning Frans II van Napels, wordt mede door niets bevestigd.

In verband met deze hoogeruchten, deel ik u onder reserve het volgende mede, mij ook als zoodanig verhaald. Er is namelijk sprake, dat de keizer van Oostenrijk eerlang herwaarts zou komen, om hier koningin Victoria te ontmoeten en haar dank te zeggen voor de bereidvaardigheid, door haar betoond, tijdens de jongste reis der keizerin van Oostenrijk naar Madera. Men weet dat koning Victoria voor den overtocht der keizerin onderscheidene koninklijke stoomers beschikbaar stelde.

ENGELAND.

Londen, 23 Mei. De koning der Belgen en de graaf van Vlaanderen zijn gisteren te Osborne aangekomen ten bezoeken bij de koningin. De prins-gemaal en prins Ludwig van Hessen hebben den koning te Portsmouth ontvangen. Z. M. en de graaf van Vlaanderen waren vergezeld door graaf de Moerkerke, majoor Burneel en Dr. Koepf.

— De *Times* bevat, naar aanleiding van de verwikkelingen in America, een schrijven van den heer F. Lehmann (van de firma Naylor Vickers en Co.), waarin hij zegt, dat de voornaamste rechtsgeleerden het daaromtrent eens zijn, dat het aan kaperekapiteins vrijstaat, hunne prijzen naar eene neutrale haven te brengen, om ze dan door in America gevestigde en daartoe bevoegde regtbanken te doen condemneren. Dit is vooral daarom van gewigt, omdat sommigen in den waan verkeerren, dat de kaperscheepen van het Zuiden genoodzaakt zullen zijn hunne prijzen naar eene haven van de geconfedereerde staten te brengen, om aldaar op wettige gecondemneerd te worden.

— Sir J. Packington vestigt de aandacht van het huis op de comparative zeemacht van Frankrijk en Engeland. Het eerste bezit thans 24 groote gepantserde schepen, behalve de oude batterijen, waarvan het gedurende den oorlog in Rusland heeft gebruik gemaakt. De admiraal Elliot, zegt spr., heeft mij ingelijks verzekerd, dat hij een der werven in Frankrijk heeft bezocht en de aanbouw van nieuwe schepen er met de meeste kracht wordt voortgezet. Spreker noodigt mitsdien de regering uit tot het nemen van zoodanige maatregelen, welke Englands meerderheid op zee kunnen verzekeren en dit land beletten eene mogendheid van den tweeden rang te worden.

De heer Lindsay meent, dat de vorige spreker beter had gedaan met de aandacht der ministers in privé op die zaak te vestigen; omdat dergelijke verklaringen in eene openbare parlementzitting wel geschikt zijn om het Fransche volk te verbitteren. Daarenboven komen sprekers informatien, die hij van den Franschen minister van marine zelfven heeft, niet overeen met die van den vorigen spreker.

Lord C. Paget erkent, dat de Fransche regering groote bedrijvigheid ontwikkelt in den aanbouw van ijzeren schepen en dat zij sedert twee maanden verscheidene nieuwe heeft doen op stapel zetten. Hij gelooft nogtans, dat het beter is, thans daaromtrent in geene bijzonderheden te treden, hij zal alleen zeggen, dat de bedoelde Fransche schepen noch zoo groot noch zoo sterk zijn als de onze en dat de Britsche admiraliteit besloten heeft vijf nieuwe geblindeerde ijzeren schepen van eene zeer sterke klasse te doen bouwen.

Londen, 23 Mei. In de zitting van het Lagerhuis op gisteren heeft lord John Russell de correspondentie tusschen de kabinetten van St. James en Washington, wegens de blokkade der zuidelijke havens gewisseld, overgelegd. De minister deelde mede, dat de president der Ver. Staten den 19den April eene proclamatie heeft uitgevaardigd, waarin wordt verklaard, dat de regering

der Unie de havens van de zeven staten, die zich van haar hadden afgescheiden, zou doen blokkeren; bij eene tweede proclamatie van 27 April werd kennis gegeven, dat de regering der Unie de blokkade ook zou toepassen op de havens van Noord Carolina en Virginia. Toen lord Lyons vroeg, op welken dag de blokkade zou worden ten uitvoer gelegd, kreeg hij van de regering te Washington ten antwoord, dat daarvan later op geregelde wijze zal worden kennis gegeven. De marine-officier, die Virginia thans blokkeert, heeft zich door eene kennisgeving daarvan reeds in dien zin gedragen, wat betreft de blokkade der andere havens, daaromtrent is nog geene enkele officiële mededeeling ontvangen.

De minister voegde er bij, dat de regering van H. M. de blokkade zal erkennen, als zij op de gewone wijze wordt ten uitvoer gelegd.

— Gisteren is wederom een gezelschap Mormonen, bestaande uit 50 personen, van hier naar Liverpool vertrokken om zich van daar naar Utah te begeven. Voor dertig jaren organiseerde de „profeet“ Joseph Smith de Mormoonsche kerk met 6 leden. Thans bestaat dit kerkgenootschap in Utah uit 4 presidenten, 9 apostelen, 2060 sionieten, 803 hooge priesters, 1050 ouderlingen, 552 priesters, 480 leeraars, 245 diakenen, behalve het gebruikelijk getal personen, die voor het geestelijk ambt worden opgeleid en 550 zendelingen buitenslands.

FRANKRIJK.

Paris, 23 Mei. Aangaande het resultaat van de conferentie der vertegenwoordigers van de Europeesche mogendheden te Konstantinopel, over de reorganisatie van Syrie, verneemt men, dat de noodzakelijkheid is gebleken, om de provincie van den Libanon, want hierover is voor den oogenblik nog alleen sprake, te stellen onder het bestuur van een Christen opperhoofd. De benoeming van dien vorst is tot den 25sten dezer uitgesteld. Frankrijk heeft Medjid, van de familie Cheap, voorgesteld. Engeland verklaart zich voor den Emir Kazen. Boven dien heeft Frankrijk voorgesteld, dat er eene constitutie zal bestaan, en dat de vorst van den Libanon onafhankelijk zij van den sultaan van Turkije, doch hem, even als de vicekoning van Aegypte, eene jaarlijkse schatting betaale. Er zou geen enkele Turksche soldaat in die provincie mogen zijn, en aldaar eene eigen militie bestaan. Voorts zouden er twee wetgevende kamers worden georganiseerd; de eene bestaande uit voor het leven gekozen leden, de andere uit leden, die op bepaalden tijd aftreden.

Er is in de vergadering besloten, dat de organisatie van den Libanon voor het einde der maand moet gereed zijn.

— De laatste berichten van Konstantinopel melden, dat de sultan ongesteld is; de waarheid is, dat deze ziekte niet van gisteren dagteekent, maar sedert lang heeft bestaan. De sultan is zoo zwak, dat men voor zijn leven beducht is, en de ministers zijn daarover in de grootste ongerustheid, omdat zij in den broeder en opvolger des sultans, Abdul-Aziz, den verdediger zien van de fanatieke partij, die zich tegen alle plannen van vooruitgang zal verzetten.

— De avondbladen bevatten het proces-verbaal van de verkiezing van prins Napoleon tot grootmeester-nationaal. Hij is gekozen met 96 tegen 44 stemmen; van die 44 behoorde 21 tot de intieme vrienden van prins Murat, en waren groot-officiëren. Dit proces-verbaal is aan prins Napoleon overhandigd, die met aandrang heeft verzocht, dat het bij een notaris zou worden gedeponeerd, en dat de stemming bij eene latere vergadering, waarbij meer leden zouden zijn opgekomen, zou worden geratificeerd; dit heeft, naar men zegt, reeds plaats gehad, en toen heeft hij een groot aantal stemmen meer op zich vereenigd. Prins Murat verzet zich tegen de verkiezing, op grond, dat hij die, krachtens zijne magt als grootmeester, had uitgesteld.

— Toen de nieuw benoemde bisschoppen den eed in handen des keizers aflegden, zeide Z. M. lagchende tot den aartsbisschop van Auch: „Weet gij wel, monseigneur, dat ik tot uwe diocese behoort?“ — Waarom, Sire?“ — „Omdat alle soevereinen van Lodewijk XIV af van regtswege kanunniken van de kathedraal te Auch zijn.“ — „Sire,“ hernam de bisschop, „dat is zoo, maar de soevereinen van Frankrijk zijn ook kanunniken van de kathedraal van St. Jan van Lateraan te Rome. Als onds zoon der kerk moogt gij ook dat niet vergeten.“

— Te Marseille zijn gisteren honderd duizend geweren en 20 stukken geschut geladen aan boord van onderscheidene schepen. Dit krijgsmaterieel is door Frankrijk aan Piëmont verkocht. Vroeger zijn reeds 75,000 geweren verzonden.

— Er loopt een gerucht, dat Oostenrijk afstand zal doen van Venetië.

— De *Gironde* maakt melding van het volgende proces, Mw. X. had aan eene vriendin haar portret ten geschenke gegeven; er ontstond later twist tusschen beiden en Mw. X. hing het portret voor haar huis, met het volgende onderschrift: „Te huur of te koop“. De politie deed het weg nemen, doch Mw. X. was hiermede niet tevreden en eischte eene schadeloosstelling van 500 francs. De regtbank heeft geoordeeld, dat Mw. X. hare vriendin, door haar gedurende twee maanden te plagen en te beleedigen, tot het ten toon stellen van het portret had aangezet, en mitsdien den eisch ontzegd, doch Mw. Z. tot één franc boete veroordeeld, terwijl de kosten door beide partijen zullen worden gedragen.

DUITSCHLAND.

Weenen, 28 Mei. In de gisteren gehouden zitting der akademie te Pesth, heeft de heer Lukacz eene rede uitgesproken ter nagedachtenis van wijlen graaf Teleki, wiens boezemvriend hij was. De overledene had hem uitdrukkelijk opgedragen, bij zijn dood zijne eer te verdedigen. Hij verklaarde derhalve, dat de graaf, bij diens benadiging door den keizer, zich had verbonden, zich niet uit het keizerrijk te verwijderen, zijne betrekkingen met buitenlandse vijanden der regering af te breken en zich voorhand van alle politieke handelingen te onthouden. Deze drie voorwaarden was graaf Teleki getrouw nagekomen, totdat de regering zelve hem uitnoodigde, lid van het hoogerhuis te worden, en hij dus

gerechtigd was tot de meening, dat de termijn gedurende welken hij op staatkundig gebied werkeloos moest blijven, verstreken was.

— Op den jongsten Pinkster-Zondag werd gedurende de godsdienstoefening in de Bernardijner kloosterkerk te Lezaysk (Galicie) eensklaps geroepen, dat er brand was ontstaan. Toen de menigte naar buiten wilde dringen, klomk een andere kreet: „Voor de kerk wordt vermoord, even als te Warschau!“ Daarop drong de menigte weder naar binnen, de deuren werden gesloten, en er ontstond eene schromelijke verwarring, totdat de gendarmerie de deuren openbrak, de menigte naar buiten voerde en haar overtuigde, dat daar geen gevaar dreigde. Intusschen was er werkelijk in den schoorsteen van het klooster brand ontstaan, welke echter spoedig werd gebluscht. Door het geweldig gedrang heeft men evenwel vier menschenlevens te betreuren gehad, terwijl elf personen min of meer ernstig gewond werden.

Berlijn, 30 Mei. Er zijn nadere bijzonderheden bekend geworden nopens het gisteren te Potsdam plaats gehad hebbende duel tusschen baron von Manteuffel en den schrijver der brochure: „Wat ons nog kan redden.“ De schrijver dezer brochure is de heer Twesten, lid van de stedelijke regtbank en zoon van den professor in de theologie aan de universiteit alhier. Hij had in dat geschrift den heer Manteuffel vergeleken met „graaf Grünne te Weenen, die het kommando in Italie aan graaf Giulay overgaf“, en gevraagd, of ook voor Pruisen een slag van Solferino moest komen, om den onheilvollen man van zijne onheilvolle plaats te verwijderen.“ Op de vraag van den heer Manteuffel, of hij de schrijver was, bevestigde de heer Twesten dit, verklaarde, dat hij met die woorden zijne volle overtuiging had uitgedrukt en ze niet wilde terugtrekken, doch bereid was, den heer Manteuffel daarvoor voldoening te geven. Thans was een duel onvermijdelijk, en er werd bepaald, dat de strijders op 14 passen van elkander af zouden staan, vervolgens ieder 3 passen vooruit zouden mogen komen, en dan het pistool zouden afvuren. Op de strijplaats wilden de secondanten nog eene bemiddeling b. p. roeven, door den heer Twesten eene zeer gematigd gestelde verklaring ter onderteekening aan te bieden, hetgeen hij echter van de hand wees, ofschoon de heer Manteuffel zich tot deze schikking bereid had verklaard. Hierop namen de strijders plaats. De heer Twesten deed drie passen vooruit, en zijn kogel vloog strijkelings langs de oogen van den heer Manteuffel, waarop deze drie passen naderde, het pistool ophief, doch nogmaals den heer Twesten uitnoodigde, de zaak door eene openlijke verklaring uit den weg te ruimen. Op diens herhaalde verklaring, dat hij zijne woorden niet kon terugtrekken, keerde de heer Manteuffel drie schreden terug, loste onmiddellijk zijn pistool en, ofschoon hij zeer bijziende is en geen bril had opgezet, trof hij den heer Twesten aan de rechterhand.

JAPAN.

In Japan blijft alles rustig. De Japannezen zijn bevreesd om de reizen door het traktaat gewaarborgd aan vreemdelingen die Yedo bezoeken, te verkorten. Men zegt dat zij over dit onderwerp een gezant naar Londen zullen zenden.

De Engelsche admiraal die Yedo voor kort met zijn vlaggeschip bezocht denkt daar eenigen tijd te verblijven. Zijn voornemen is om naderhand alle havens op de Yangtze te bezoeken.

COCHIN CHINA.

Van Saigon is niets bijzonders te vermelden. De Annamieten kunnen de invallers niet in 'topen veld weerstaan, maar de invloed van het klimaat werkt verwoestend op het fransche garnizoen. Men gaat voort met het zenden van troepen derwaarts.

CHINA.

Chineesch-Haven Reglement te Tient-sin.

Het Britsch Consulaat te Tientsin heeft het navolgend Reglement openbaar gemaakt, uitgevaardigd door Z. E. Tsung-houw, superintendent des handels, voor de drie noordelijke havens, hetwelk op den 27sten dezer in werking zal treden.

Scheepspapieren.

I. De gezagvoerders moeten hunne scheepspapieren eenz. bij hun consul, of wanneer deze ontbreekt, bij het Tolkantoor deponeren.

Schepen die ankeren binnen den boom moeten bij den consul binnen acht en veertig uren na aankomst aangegeven worden; schepen die daar buiten ankeren, hebben twee en zeventig uren tijd.

Loscedullen.

II. Het manifest moet bevatten een ware opgave met alle bijzonderheden van den aard der lading aan boord, en moet ingeleverd worden, alvorens de lading aan te breken. Daarom zal voor het lossen der goederen op het manifest voor komende, een verlosbewijs worden afgegeven.

Lossen.

III. Na de loscedul bekomen te hebben kunnen de artikelen daarin aangewezen in cargabooten worden geplaatst.

In gevalle de schepen te Ta-koo buiten den boom ankeren, moeten de booten wanneer zij volgeladen zijn langs de Douare-jonk te Ta-koo gaan, waar haar inhoud zal worden verzegeld en verlos verleend naar Tient-sin door te varen.

Bij aankomst aan het Tolkantoor te Tsze-chuh-lin moet de geconsigneerde der koopmanschappen aan boord der boot gebruik maken van een sicientie-billet dat om de betaling der regten te bespoedigen een volledige opgave moet bevatten van de soort, merken en nummers, enz. van de lading der boot.

Na ontvangst van het bewijs dat de regten zijn betaald, zal de boot het zegel mogen verbreken en hare lading lossen.

Lading.

IV. Goederen die men wil uitvoeren moeten ten onderzoek naar de Tolkantoren worden gezonden, vergezeld van een verklaring, die alle noodzakelijke bijzonderheden, hoeveelheid, merken, enz. betreffende de koopwaar bevat. Na betaling der uitgaande regten kan de lading plaats hebben.

In gevalle schepen binnen de haven ankeren, zal een Tolbeambte de laadboot vergezellen.

De ladingen der booten voor schepen te of voorbij Ta-koo geankerd, zullen door de beamtten te Tsze-chuh-lin verzegeld worden; na aankomst te Takoo moet de laadboot langs de Douane-jonk gaan, waar de lading ontzeggd en verlof gegeven wordt om naar het bedoelde schip te zeilen.

Grenzen voor laden en lossen.

V. Tot nader bericht kan het laden en lossen alleen plaats hebben ten Noorden der Tsze-chuh-lin Tol-limite. Overtreding dezer bepalingen stelt de goederen aan verbeurdverklaring bloot.

Overscheping.

VI. Zonder afzonderlijk geschreven verlobbewijs is geen overscheping geoorloofd.

Certificaten voor wederuitvoer.

VII. Hierin moet de soort, merken en nummers der betreffende goederen, het schip waardoor zij zijn ingevoerd, de datum van betaling der regten, enz. zijn ingevuld, en de koopwaar zelf moet aan de Tolkantoren ten onderzoek worden gezonden op dezelfde wijze als alle andere goederen, die gescheept moeten worden.

Uitgaand Manifest.

VIII. Na een bewijs van betaling der verschuldigde regten ontvangen te hebben, moet men bij de Tolkantoren een uitgaand manifest bezorgen.

Verboden lading.

IX. Lading waarvoor toestemming is gegeven, doch die niet aan boord ontvangen kan worden, moet bij de Tolkantoren gebragt worden ten onderzoek, voor men ze weer aan wal mag brengen.

Anker grenzen.

X. Schepen die te Takoo blijven, moeten bij de Douane-jonk ankeren; de binnenhavengrenzen zijn Tsze-chuh-lin ten Noorden en Leang-hea-Yuen ten zuiden. Lossen of laden van goederen op eenige plaats buiten de ankergronden stelt de goederen aan verbeurdverklaring bloot.

XI. Het Tolkantoor is voor de afdoening van zaken geopend van 'smorgens tien tot 'smiddags vier uur, zon- en feestdagen uitgezonderd.

NB. Alle verzoeken betreffende Tol-zaken moeten geadresseerd worden aan den »Tolcommissaris.»

(China Overland Trade Report.)

AMERICA.

—Het Noord-Americaansche blad *Buffalo Courier* berigt de volgende rampvolle gebeurtenis, welke voor weinig tijds in Pensylvanie heeft plaats gehad. Toen men, nog niet lang geleden, in de omstreken van Tidona bezig was naar aardolie (naphtha) te boren, drong er eensklaps uit de gemaakte opening een oliestroom met zulk eene ongelooflijke kracht naar boven, dat de straat 41 voet hoog boven de oppervlakte opsteeg, en oogenblikkelijk eene hoeveelheid van ongeveer 70 tonnen naphtha per uur te voorschijn bragt. Boven deze massa steeg het gas (benzin) in den vorm van damp als eene groote wolk op, ter hoogte van 50 à 60 voet. Dadelijk werden alle vuren in de nabijheid uitgedoofd; doch een ten minste 600 schreden verwijderd vuur, dat niet spoedig kon worden gebluscht, deed het overal verspreide gas ontvlammen en in een oogwenk werd de lucht in eene enkele zee van vuur herschapen. Daardoor vatte ook de oliestraal, die door de opening opsteeg, vlam, en breidde zich als eene brandende fontein over eene grondvlakte van meer dan 400 voet in diameter uit, terwijl de neervallende droppels kokende olie, als vlammenue kogels op den grond neder stortende, ook dezen in vuur zettenden, welke oppervlakte steeds vermeerderd werd, doordien de neerdruppelende olie een al grooter en grooter wordend terrein besloeg. Het was een tooneel van onuitsprekelijken schrik. De zich in de onmiddelijke nabijheid bevindende personen werden bij hoopen ter aarde geslingerd, anderen wisten de onmiddelijke omgeving te ontvlugten, maar in welken toestand mogt dit nog slechts aan sommigen gelukken! Met brandende kleederen, het geheele ligchaam met groote brandwonden als bezaaid, gillende van de onuitsprekelijke pijn en angstig om hulp schreeuwende, vermogten eenigen dezen helschen vuurpoel te ontkomen, die als een door furien voortgestuwde lavastroom, den slechts met moeite voortvlugtenden ongelukkige al meer en meer inhaalde, eindelijk bereikte en door den verstikkenden gloed en rook bedwelmde, tot dat het slagtoffer dezer vreeselijke gebeurtenis bewusteloos ter neder zegg en in weinige minuten een verkoolden klomp vormde, in welk overblijfsel men later ter naauwernood zijn evenmenschen konde herkennen. Onderscheidene personen op tamelijken afstand van de plaats des onheils verwijderd, bespeurden duidelijk te midden van de vuurmassa vier menschelijke gedaanten, die letterlijk in de kokende olie hun ellendig lijden hadden zien eindigen, Iemand, belast met het graven van een goot om de verkregene olie naar een lager liggenden grond af te voeren, en aan dit werk juist bezig zijnde, werd oogenblikkelijk op de plaats-zelve een der eerste slagtoffers van dit voorval en men kon van verre zien, hoe hij door het alles verwoestende element langzamerhand werd verteerd. De heer Rouse, eigenaar van verscheidene naphthaputten in dien omtrek, waardoor hij meer dan 1000 dollars per dag verkreeg, bevond zich ongelukkig juist in de nabijheid van het geboorde punt en werd door de ontploffing meer dan 20 voet ver voortgeslingerd. Het mogt hem evenwel gelukken, niettegenstaande de ernstige kneuzingen, welke hij hierbij ontving, zich weder van den grond op te heffen en zeven of acht passen te doen, toen twee personen op hem toesprongen, om hem buiten het bereik der vlammen en in eene naburige woning te brengen. Met uitzondering van zijne kousen en laarzen waren al zijne kleederen verbrand, zijne haren, wenkbrauwen, ja zelfs zijne na-

gels en ooren waren gezegd en de oogappels van den zoo deerlijk verminkte waren ragenoeg geheel verdwenen. In dezen deerniswaardigen en smartelijken toestand leefde hij nog negen pijnlijke uren, in het volle smartgevoel zijner menigvuldige brandwonden. De stervende had nog de bezinning, om dadelijk na het ongeval een regterlijk persoon te onbieden, ten einde hem zijn uitersten wil bekend te maken, waarbij aan de armen van zijn district eene som van 30,000 dollars en aan ieder der twee mannen, die hem, hoewel helaas te laat, g poogd hadden te redden eene belooning van 200 dollars werd vermaakt. Gelukkig voor den lijder duurde zijne smart niet lang: hij overleed reeds voor nog de notariële acte geheel afgewerkt was en hij haar had kunnen onderteekenen. Behalve deze Heer Rouse werden nog zes andere personen, wier namen ons tot nu toe onbekend zijn oogenblikkelijk gedood; de geraamten van vijf arbeiders bespeurde men dadelijk te midden van den vlammenen kring, en verscheidene vreemdelingen die uit nieuwsgierigheid waren gekomen, om tegenwoordig te zijn bij het boren worden gemist. Men geloof dat menigeen, die zich in de onmiddelijke nabijheid der opening bevond, geheel verkoold is geworden. Bovendien bekwamen 34 personen deels zware en deels lichtere en minder gevaarlijke brandwonden. Op hetzelfde oogenblik dat de ontploffing plaats had, stond als door een tooverslag alles in een omtrek van 300 à 400 schreden in lichterlaaie vlam; al de naburige arbeiderswoningen, de machinesloodsen en andere in dezen kring gelegene gebouwen waren in een oogenblik door de vlammen omringd, en tot overmaat van ramp sprong op een 400 passen van de plaats des onheils verwijderd punt, de ketel van de Dobbs-groeve met een ontzettend geweld, met het noodlottig gevolg, dat de machinist, Wesley Skinner terstond gedood werd. Door deze ontploffing bekwamen de vlammen, die uit de geboorde opening opstegen, nieuw voedsel, zoodat ten laatste de geheele lucht zoover het oog reikte één zee van vuur vertoonde. De oliestraal, welke intusschen

onafgebroken 40 voet hoog uit de opening opbruischte, had het aanzien van eene vloeiende vuurzuil, terwijl boven deze brandende kolom het gas, meer dan 100 voet in den omtrek, vlammen en ploffende ten hemel opsteeg, en met zijne vurige tongen de wolken van tijd tot tijd van elkander scheidde. Gedurende den geheelen tijd, dat deze verschrikkelijke brand aanhield, was het kluetteren van het vuur en het knallen der gas-ontladingen, gevoegd bij de jammerkreten der menigte zoo ontzettend, dat het als het ware een helsch gedruisch geleek, of dat een tornado of orkaan door de eeuwvertellende bosschen brulde. De hevigheid der vlammen was ongelooflijk; op meer dan 150 voet afstand van het middenpunt des onheils was de hitte zoo geweldig dat niemand tot op dien afstand konde naderen zonder dat zijne kleederen plotseling vlam vatteden en zijn ligchaam met brandwonden werd overdekt. Dit majestueus hoewel verschrikkelijk voorval stelde eene illuminatie daar zoo als nog nooit — en moge het nimmer andermaal gebeuren — een menschelijk oog had aanschouwd. Den volgenden dag borrelde de olie nog steeds uit de aarde op, vatte dadelijk vlam bij het te voorschijn komen en overdekte in een uur tijds eene verbazende uitgestrektheid gronds met eene hoeveelheid van ongeveer 100 ton kokende en gloeiende naphtha. Het verlies door den eigenaar dezer groeve, ten gevolge van dit ongeval geleden, wordt op 20- a 25,000 doll. per dag geschat en geene menschelijke magt is in staat, om het alles verwoestende element te stuiten. De naphthastroom zal zoo lang voortbranden, tot dat de geheele groeve ledig is. Geene pen, noch tong is in staat het vreeselijke en toch grootsche van dit schriktooneel naar behooren te beschrijven. De Wadsworth-groeve, die dagelijks 300 ton naphtha voortbragt, de Dobbs-groeve die 250, de van Andoussgroeve die 400, de Moriansgroeve die 250 en de Hawley- en Merriks-groeve die ongeveer 2500 ton dagelijks opleverden, zijn tevens met de daartoe behoorende machinerie door dezen aardbrand vernield geworden.

ZEE- EN HANDELSBERIGTEN.

Straat Sunda Doorgezeld.

DATUM.	VLAC.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN.	NAAR.
21 Julij	Engelsch	Golden Eagle	Oldham	Whamoa	18 Mei Londen
"	Nederlandsch	Hugo Grotius	T. Vogelsang qq.	Rotterdam	24 Maart Batavia
22 Engelsch	"	Champion	W. L. Owens	Hongkong	30 Mei Bombaj 1)
"	"	Kate	James Mowat	Manilla	21 " Londen 2)
"	"	Tingel	G. Murray	Liverpool	18 April Hongkong 3)
"	Fransch	Uirra	A. Roger	Brest	28 " Sargan
"	Amerikaansch	Joseph Pasadji	E. Whitney	Batavia	27 " Sba-ghee
"	Nederlandsch	Souburg	Zwart	Batavia	21 Julij Anjer
23 Amerikaansch	"	Independance	Crowell	Manilla	8 Junij New-York
"	Fransch	Malabar	Ducasse	Bordeaux	20 April Singapore
"	Engelsch	Cottburgh	Charles Hinds	Cardiff	28 " Shanghai
"	Fransch	General de Luormel	Picard	Toulon	9 " Falmouth
"	Nederlandsch	Elize Beauréte	P. J. Deterding	Batavia	22 Julij Amsterdam
24 Engelsch	"	Roebuck	S. Moir	Manilla	17 Junij Rotterdam
23 Fransisch	"	Germans	W. Frank	Liverpool	3 April Batavia
24 Nederlandsch	"	Geertuide Maria	C. Spiegelberg	Amsterdam	1 " "
"	"	Constance	T. Sipkes	"	1 " "
"	Bremer	Varitas	F. Kuypel	Sunderland	17 Mei Shanghai
25 Nederlandsch	"	Katafette	Oepkels	Amsterdam	1 April Batavia 4)
"	"	Johannes Antonius	Voogd van der Straten	Rotterdam	15 " "
22 Engelsch	"	Caribbea	Winchester	Hongkong	4 Junij Londen 5)

1) 3 Passagiers. 2) Pass. Wm. Hopkins. 3) 1 Passagier. 4) 4 Passagiers. 5) Met 2. M. tropes.

Aangekomen schepen te Batavia.

DATUM.	VLAC.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN.	AGENTEN.
24 Julij	Nederlandsch	Hugo Grotius	T. Vogelsang qq.	Rotterdam	24 Maart Metzendorff, Wilmaus, Ruijs & Co.
"	Ned. Indisch	Palembang Packet	J. F. Scheel	Palembang	19 Julij Ruijs, Jacobsen & Co.
25 "	"	Koningin der Nederlanden	E. Lewis	Soerabaja	22 " W. Cores de Vier.

Vertrokken schepen van Batavia.

DATUM.	VLAC.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR.
25 Julij	Nederlandsch	Suzanna en Elisabeth	Ouweland	Samarang en Soerabaja
26 "	"	Christiaan Huygens	J. van Katwijk	Soerabaja
"	Ned. Indisch	Palembang Packet	J. F. Scheel	Lampoung
"	"	Noor Hassim	Said Moh. Madehie	Soerabaja
"	Engelsch	Omaga	J. G. Ballinghall	Samarang
"	"	Seaporth	J. C. Bloomfield	Soerabaja en Padang
"	Amerikaansch	Crowell	W. Symmes	Calcutta

In lading liggende schepen te Batavia.

VLAC.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGE-TR.
Nederlandsch	Koerier	T. J. Rotgans	Amsterdam	B. Kopersma & Co.
"	Vriendentrouw	D. Greveluck	"	"
"	Jau Daniel	Zweede	Nederland	Metzendorff, Wilmaus, Ruijs & Co.
"	Kiandra	Pfister	Nederland	"
"	van der Palm	Marcus	"	"
"	Hugo Grotius	Vogelsang qq.	"	"
"	Staatsraad van Ewijk	P. de Winter	Samarang	MacLaine, Watson & Co.
"	Com. des Koning van der Isim	van Zanten	"	Laudberg, Kaset de Bie & Co.
"	Hercules	J. F. Deterding	Soerabaja	Paine, Stricker & Co.
"	Metaleu Kruis	Zuurdeeg	"	Reynat en Vinjs
"	Rotterdam	H. Poort	"	J. F. van Leeuwen & Co.
"	Noech	P. Wierix	Cheribon	Busing, Schröder & Co.
"	Canton	Kettler	Rotterdam	"
"	Pegasus	Manouurij	Amsterdam	"
"	Fortuna	de Ligu	Samarang en Soerabaja	van Ommenon, Baeb & Co.
"	Ternate	T. Cars	Nederland	"
"	Buigeratel	G. Geerling	Nederland via Tjilatjap	"
"	Concurrent	van der Harst	"	"
"	Princes Amalia	L. W. van Rijn van Alkemade	"	J. Cezard & Co.
"	Maria en Hillegond	P. Piccardt	"	"
"	Nederland	J. van Breen qq.	"	"
"	"	A. van Duyn	Samarang en Soerabaja	"
"	"	J. Hoekstra	Soerabaja	Hager en Schuurman
"	Graaf Dirk III	C. F. Rotgans	"	Schimmelpenninck & Co.
"	Maria Hendette	J. Winter	Samarang	B. Kopersma & Co.
"	Kim Tiangboat	Tan Hektoan	Cheribon en Rieuw	Couletier
"	Tekong	Lie Tjato	Samarang en Banjermaas	"
"	Justina	Tjo Tjengtoan	Cheribon	"
"	Kalimantan	Lie Oentat	Cheribon, Sam. en Banjermaas	"
"	Johanna	A. Tholen	"	F. Landberg en Zoon
"	Anna Margaretha	C. M. van Nooijen	Banjermaas via Cheribon	S. J. Jacobs
"	Borneo	Goel Blugkat	"	"
"	Faid Alim	Sech bin Lachhoe	"	Paine, Stricker & Co.
"	Waterloo	M. Paulino	"	Wilson & Co.
"	J. C. Ross	Ballard	"	"
"	Gorrilla	J. Chuseman	Cocos Eilanden	"
"	William Simpson	Slatt	Londen	Martin, Dyce & Co.
"	Leonides	Allardjoe	Sijdney	Hunter, Houghton & Co.
"	Majestic	Jones	Amsterdam	MacLaine, Watson & Co.
"	Ferdinand Brumm	Voss	"	Busing, Schröder & Co.
"	Cecrops	Davidson	Hamburg	MacLaine, Watson & Co.
"	Cocoon	Baden	"	Metzendorff, Wilmaus, Ruijs & Co.
"	Malacca	Steltjes	"	"
"	Kroonprins Ernst August	P. C. Wilder	Soerabaja	J. F. van Leeuwen & Co.
"	Rose Maria Louise	Garnau	"	J. Cezard & Co.

Augekomen schepen te Makassar.

DATUM.	VLAC.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN.
29 Junij	Ned. Indisch	Johanna Catharina	Oef Tjin Koei	Banga-E.
"	Engelsch	Leonidas	Allardjoe	New Castil
1 Julij	"	Etna	Kommand. Palm	Saleijer
"	Fransisch	Thetis	Jachman	Manila
"	"	Soembing	Kommdt. Oudrat	Bima

Vertrokken schepen van Makassar.

DATUM.	VLAC.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR.
1 Julij	Ned. Indisch	Kiem Japkie	J. G. van Oord	Rieuw via Belle
"	"	Lamitie	Valberg	Bali en Samarang
"	"	Anna Margaretha	C. M. van Nooijen	Batavia
"	"	Leon Mau	Tjam Sai Oefat	Timor Koepang
"	"	Gleaua	Batjo	Balle
"	"	Faid Alim	Sech Achmat	Batavia
"	Engelsch	Leonidas	Allardjoe	"

In lading liggende schepen te Makassar.

VLAC.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Z. M.	Soembing	Komm. J. C. Oudrat	"	"
Fransisch	Thetis	Jachman	Batavia	"
Z. M.	Etna	Komm. A. L. Palm	"	"
Ned. Indisch	Johanna Catharina	Oef Tjin Koei	"	J. G. Wajjergang.
"	Gedeh	Kommd. Siedenburg	"	"
Z. M.	Farnot	Frabitus	Samarang	"
Ned. Indisch	Carolina Amalia	G. R. de Vos	"	"
"	Oscar Vidal	T. Bens	"	Mohrman & Co.
Hamburg	Sankelaar	Kommdt. Oca Baga	Singapore	Lemaunie
Ned. Indisch	"	"	"	"

[illegible]